

Historie fotografie

Od pyramidy k nákupní hale

Fotografie krajiny.

Krajinářská a cestopisná fotografie do 1918

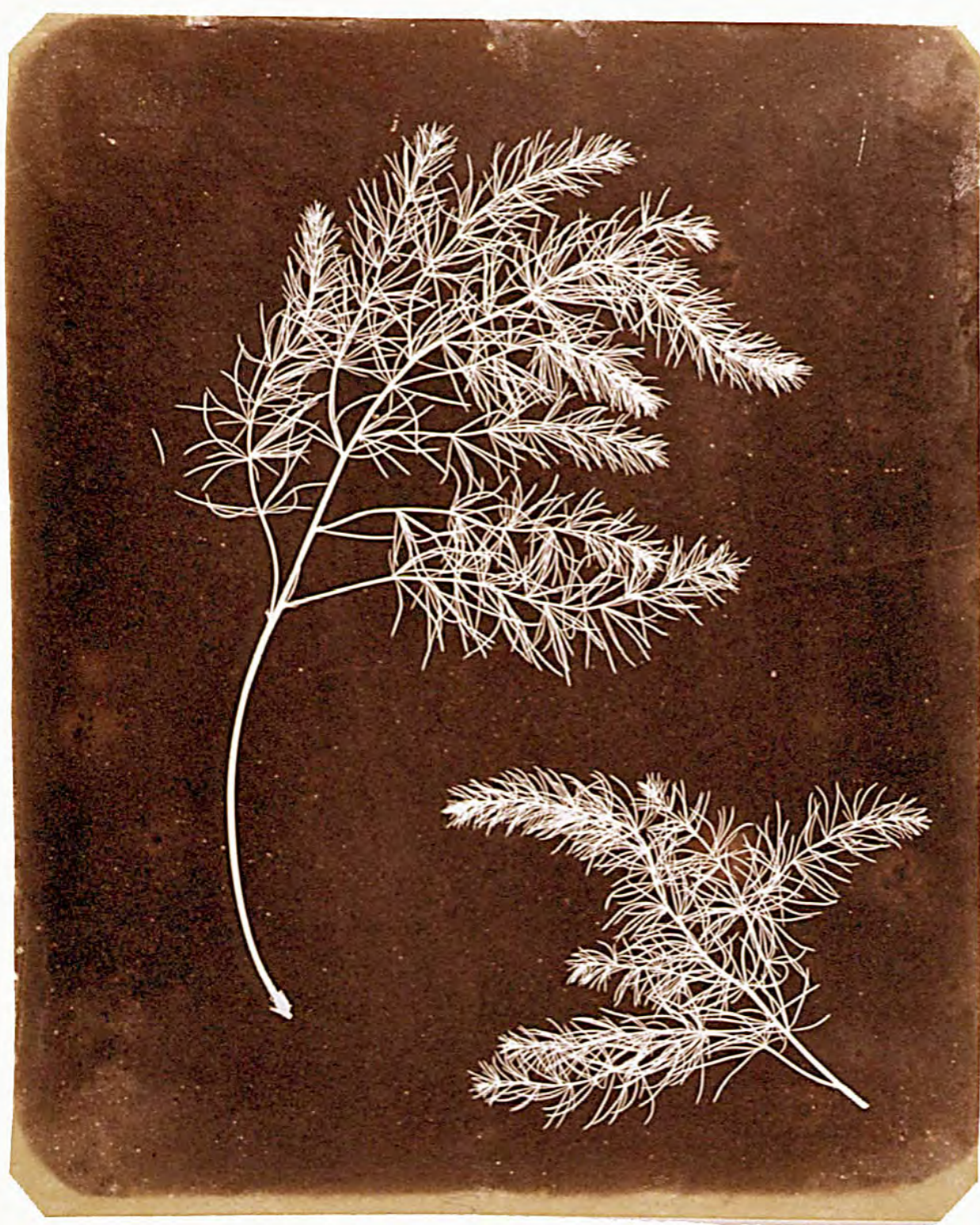
V počátcích fotografie především statické motivy krajiny, architektury a zátiší. Bylo to dáno poměrně dlouhou expozicí a neumělou technikou. Navíc se zdá, že v rozmachu průmyslu se více lidem uvolnil volný čas a začínají cestovat. Orientální krajiny byly vítaným zpestřením domácnosti. Biblické témata nacházela uplatnění i v chudších domácnostech. Kdo by nechtěl mít věrohodný obrázek Jeruzaléma?

Mezi první krajináře se zařadil **Viliam Henry Fox Talbot** (nakonec k vynálezu fotografie jej přimělo, že údajně neuměl krajinu nakreslit. **Talbot** zařadil mezi své ilustrace v knihách *Tužka přírody a Sluneční obrazy ve Skotsku* 1845 řadu kalotypií krajin. Dalším průkopníkem tohoto žánru byl dokumentarista **Roger Fenton** (1819–1869), který se svým pojezdným ateliérem prokročil Orient a zaznamenal nejen *Krymskou válku*. Předchůdce piktorialistů **Gustav Le Gray** (1820–1884) je považován za prvního krajináře. Náladové maríny připomínají Turnera a impresionisty. Montáží více negativů dociloval dramatických výjevů a mraků nad mořem. Roku 1860 bratři **Louis a August Bissonovi** zhotovili tři snímky z Mt. Blancu. I po vynálezu kolodia foto obtížné, nanášení vrstvy před záběrem a jeho okamžité zpracování vyžadovalo mobilní ateliéry. Asi 250 kg těžkou výbavu a velkoformátovou kameru (30.5 x 38 cm) jim neslo 25 nosičů. Vodu získali roztavením sněhu na olejové lampě. Ale kvůli zimě jim zůstalo pramálo času na zpracování fotomateriálu. Od 50. let 19. století vznikají první cestopisné snímky. Angličan **Francis Frith** (1882–1898) vydal na pohlednicích fotografie ze svých cesty po středním východě. V USA **Carleton E. Watkins** (1829–1916) nafotografoval na velké negativní desky (46 x 53 cm) zdařilé záběry z Yosemite. Původně fotograf občanské války **Timothy H. O'Sullivan** (1840–1882) fotografoval na svých expedicích v Nevadě, Arizoně, Novém Mexiku a s dalšími fotografy vzbudil nadšení Američanů ke krajině do té doby „neobjevené“. Záběry **William Henry Jacksona** (1843–1942) z Yellowstone, napomohly ke zřízení 1. Přírodního parku na území Ameriky. Fotografie z cest využili **John Thompson** (cesta do Číny), **Felice Beato** (Japonsko), **Samuel Bourne** (Indie). Fotografie z té doby jsou převážně krajiny informativního charakteru, výraznější snahy o uměleckou stylizaci nastávají až v období piktorialismu. Někdy bývá jako krajinář uváděn dokumentarista Rus **Maxim Petrovič Dmitrijev** (1858–1948). Byl talentovaným fotografickým portrétistou a dokumentaristou. Několik let cestoval po městech okolo řeky Volhy, fotografoval krajinu v Povolží a snímal pohledy na města a běžné každodenní scény.

Než se budeme věnovat piktorialismu v krajině, vzpomeňme si na **Petera Henry Emersona** a **Francise Maedow Sutcliffa**, kteří naturalisticky fotografují krajinu, odkazující se a na obrazy malířů barbizonské školy. Na jejich tvorbu navázali budoucí krajináři na začátku 20. století.

William Henry Fox Talbot

William Henry Fox Talbot

Viliam Henry Fox Talbot

Viliam Henry Fox Talbot

Viliam Henry Fox Talbot

Roger Fenton

Roger Fenton

Photographed by R. Fenton

Roger Fenton

Roger Fenton

Roger Fenton

Roger Fenton

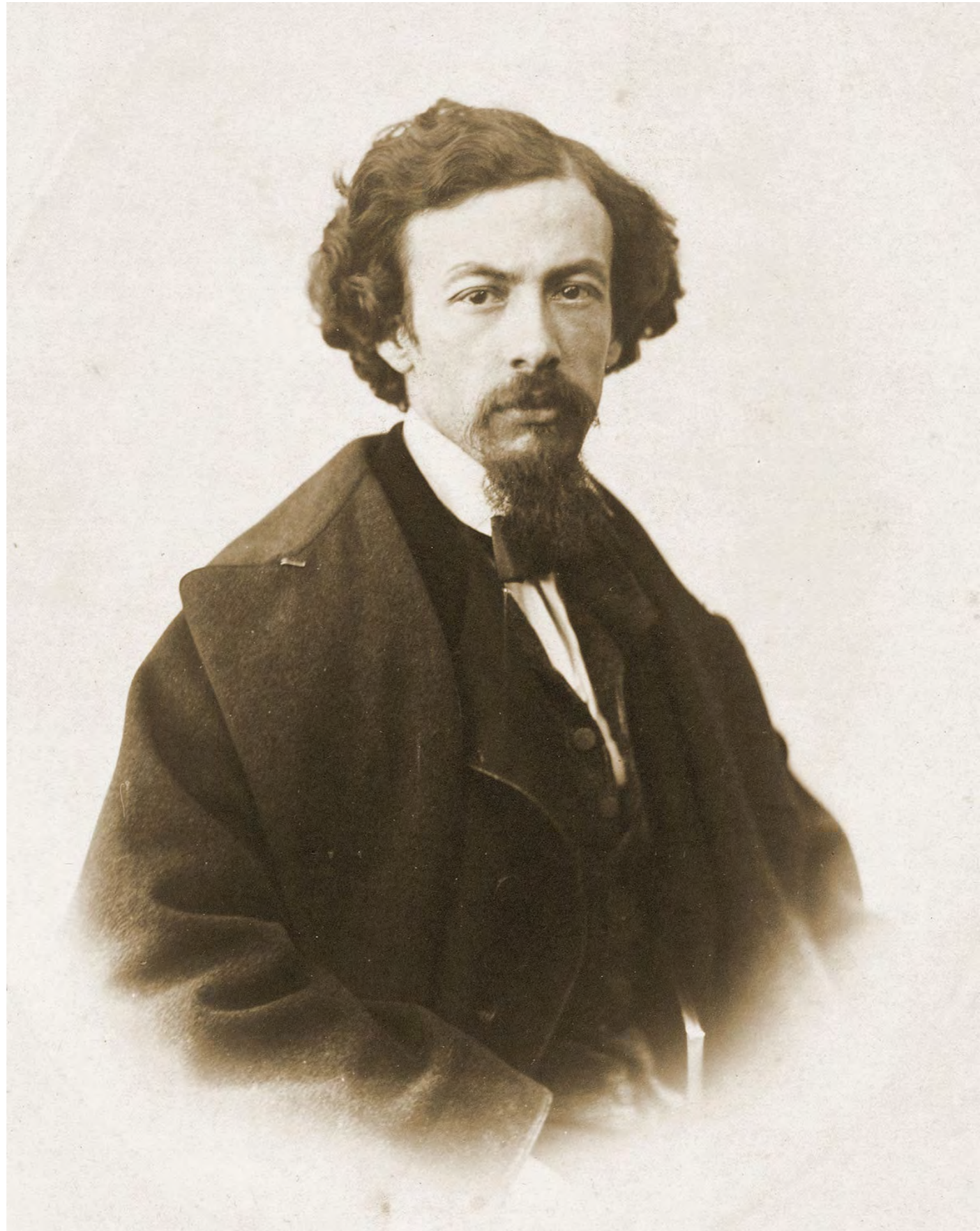

Gustav Le Gray

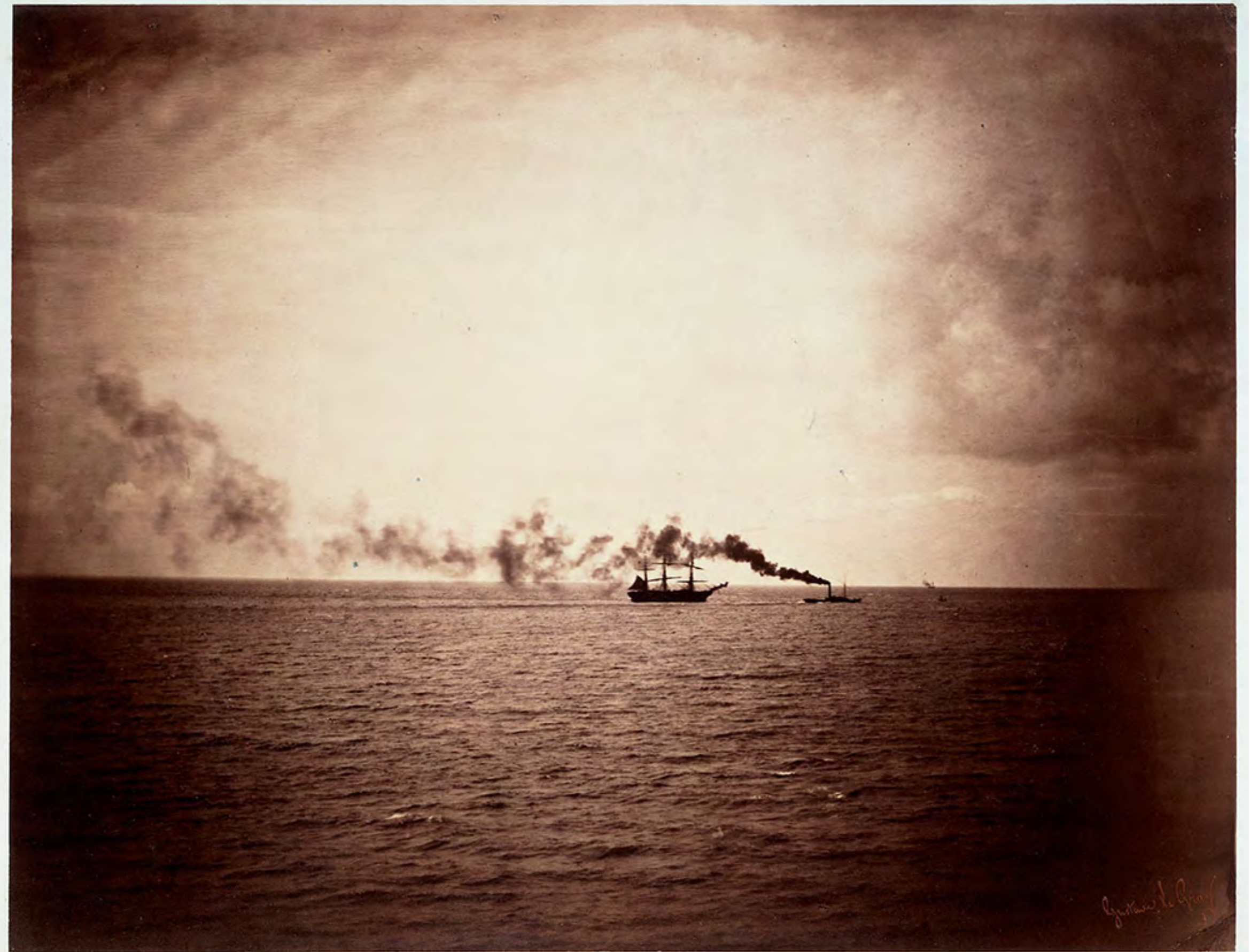
Gustav Le Gray

Gustav Le Gray

Gustav Le Gray

58-004

Gustav Le Gray

August Bisson

August Bisson

August Bisson

August Bisson

August Bisson

Château de Savoie (Savoie)

August Bisson

Francis Frith

Francis Frith

Francis Frith

Francis Frith

Francis Frith

Francis Frith

Carleton E. Watkins

Carleton E. Watkins

Carleton E. Watkins

Carleton Watkins Discoveries Fraenkel Gallery NOVEMBER/DECEMBER 2009

Carleton E. Watkins

Carleton E. Watkins

Carleton E. Watkins

Carleton E. Watkins

Timothy H. O'Sullivan

Timothy H. O'Sullivan

Timothy H. O'Sullivan

Timothy H. O'Sullivan

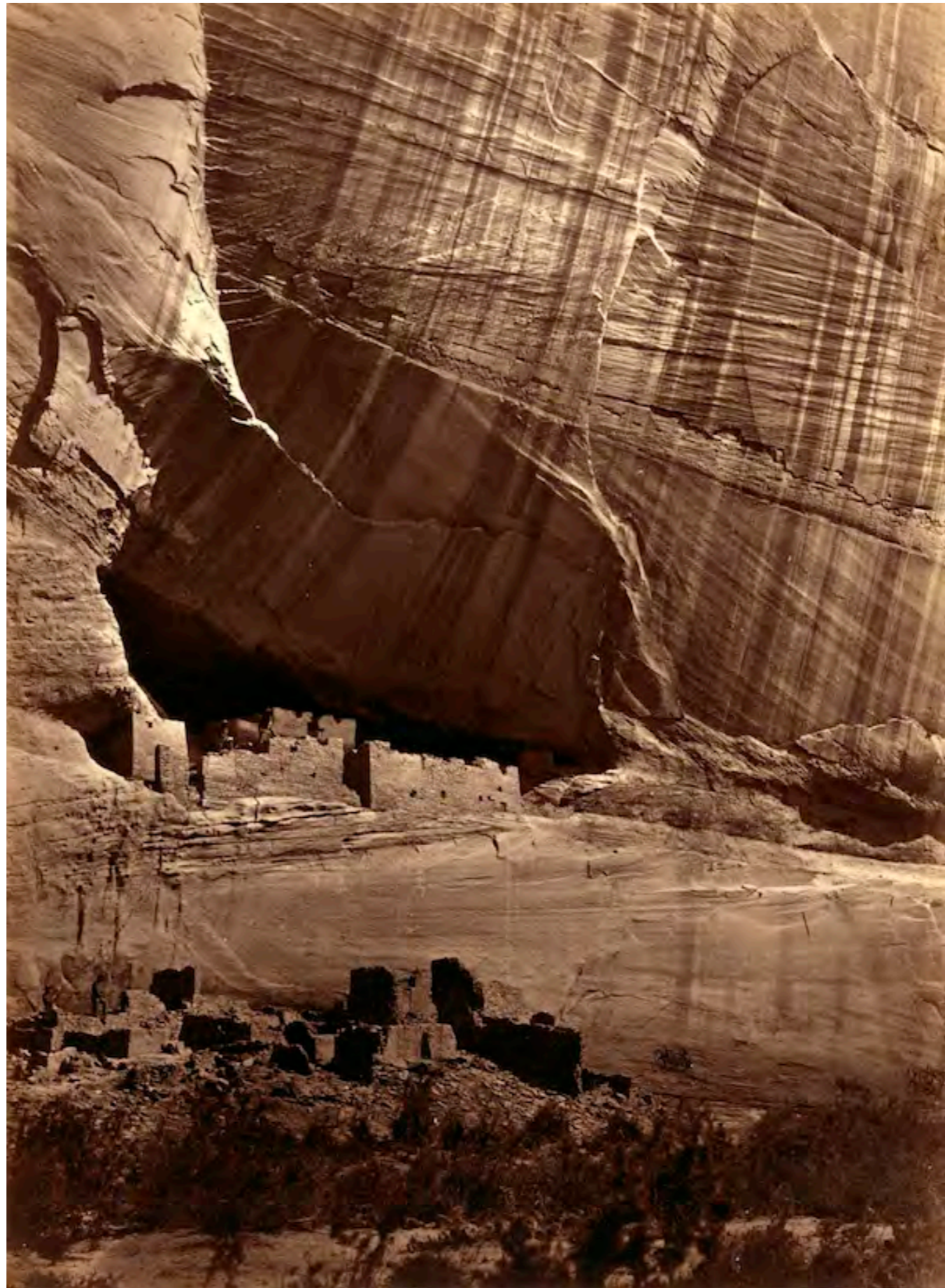
Timothy H. O'Sullivan

Timothy H. O'Sullivan

Timothy H. O'Sullivan

William Henry Jackson

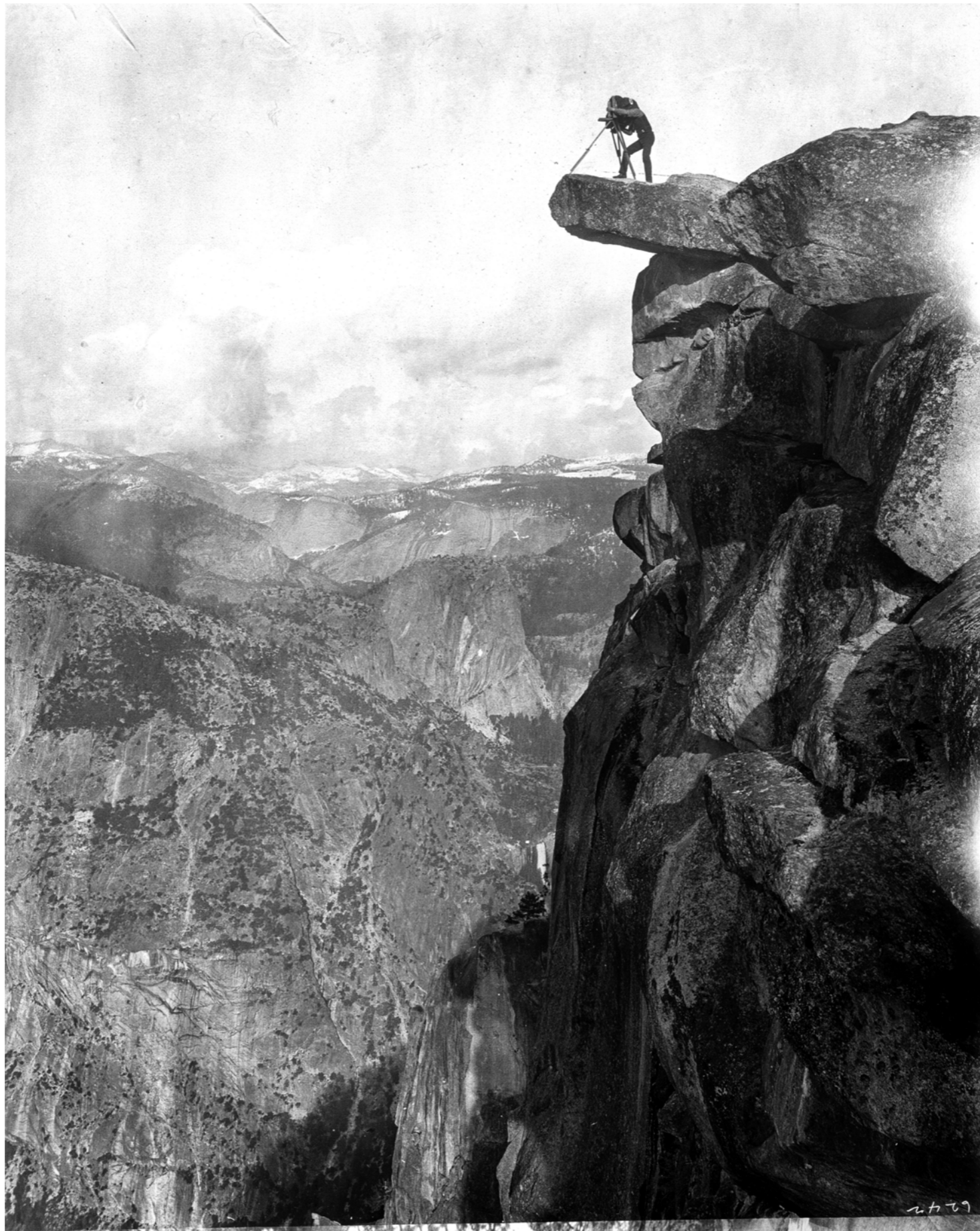
William Henry Jackson

William Henry Jackson

William Henry Jackson

William Henry Jackson

William Henry Jackson

William Henry Jackson

William Henry Jackson

4-108. TUNNEL'S TEMASOPA CANON. W.H.J. PHOTO.

William Henry Jackson

John Thompson

John Thompson

John Thompson

55

John Thompson

Felice Beato

Felice Beato

© Courtesy Galerie Verdeau (Paris) & London Photograph Fair

Felice Beato

© Courtesy Galerie Verdeau (Paris) & London Photograph Fair

Felice Beato

Samuel Bourne

Samuel Bourne

Samuel Bourne

Samuel Bourne

Samuel Bourne

Samuel Bourne

Maxim Petrovič Dmitrijev

Maxim Petrovič Dmitrijev

Peter Henry Emerson

Peter Henry Emerson

Peter Henry Emerson

Peter Henry Emerson

Peter Henry Emerson

Peter Henry Emerson

Francis Maedow Sutcliff

Francis Maedow Sutcliff

Francis Maedow Sutcliff

39 fms.

Francis Meadow Sutcliff

Francis Maedow Sutcliff

Francis Meadow Sutcliff

Francis Maedow Sutcliff

Krajinářská fotografie v letech 1918–45

Impresionistický a secesní piktorialismus ovlivnil volnou krajinářskou tvorbu od přelomu století do 20. let. V romanticky pojatých motivech zdůrazňoval především souhru světla.

Leonard Missonne (1870–1943) nejvýznamnější piktorialistický krajinář, zastával názor: „*Motiv sám o sobě není nic, světlo je vše*“. Leč krajinářskou fotografií se zabývala většina předních piktorialistů, příkladem jmenujme: **Demachy, Steichen, Henneberg, Missonne...**

Vliv piktorialismu se uplatňoval v krajinářské fotografii až do 2. světové války. Teprve Nová věcnost vrátila do krajinářské fotografie realistické zobrazení s důrazem na ostrost, bohatou tonální škálu a plastičnost. **Edward Weston** vytvořil známá díla pouštních dun. I **Ansel Adams** začínal jako piktorialista, ale později pracoval v duchu nové věcnosti. Jeho fotografie z Yosemitekého národního parku a ze Sierry Nevady jsou důkazem skvěle zvládnuté techniky s výtvarným přesahem. Pracoval s velkým formátem, z kterého dělal kontaktní kopie. Za zmínku stojí detaily skal **Paula Stranda**. Německý fotograf **Robert Petschow** pořizoval krajinářské snímky z balónů a vzducholodí.

Koncem 20. a na počátku 30. letech nastal návrat k typickým vlastnostem fotografie, které vedly k rozvoji vlastivědné krajinářské fotografie. V tomto duchu vytvořil u nás nejvýznamnější dílo fotograf, etnograf, hudební vědec, filmař **Karel Plicka** (1894–1987).

Subjektivnější krajinářské snímky snímal **Josef Sudek** (1896–1976).

Ovlivnění Růžičkou čeřili vodu krajinářské fotografie moderně orientovaní čeští fotografové **Jaromír Funke, Eugen Wiškovský**, kteří a zejména Wiškovský, dokázali oprostít se objektivitu výpovědi a v detailech, nadhledech a nezvyklých kompozicích nacházeli jiný význam krajiny. Práce Wiškovského patří k vrcholům světové krajinářské fotografie 30. a 40. let.

Leonard Missonne

Leonard Missonne

Leonard Missonne

Leonard Missonne

Leonard Missone

Leonard Missonne

Leonard Missone

Robert Demachy

Robert Demachy

Robert Demachy

Robert Demachy

Robert Demachy

Edward Steichen

Edward Steichen

Hugo Henneberg

Hugo Henneberg

R. Henneberg fec.

A. Henneberg
Bleichinger & Leykauf, hel. u. imp.

AUF DER LANDSTRASSE.

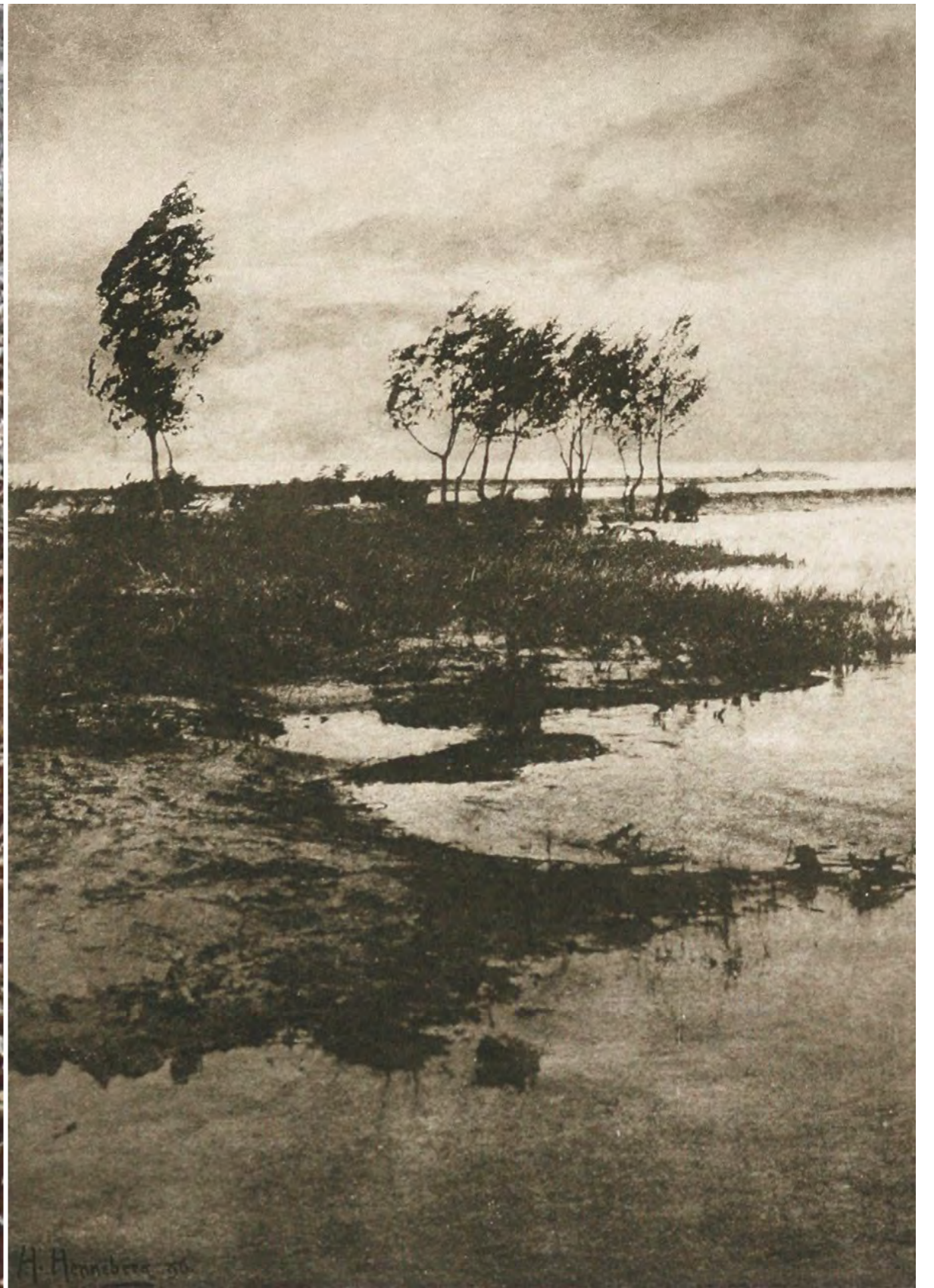
Hugo Henneberg

Hugo Henneberg

Hugo Henneberg

Léonard Misonne

Léonard Misonne

Léonard Misonne

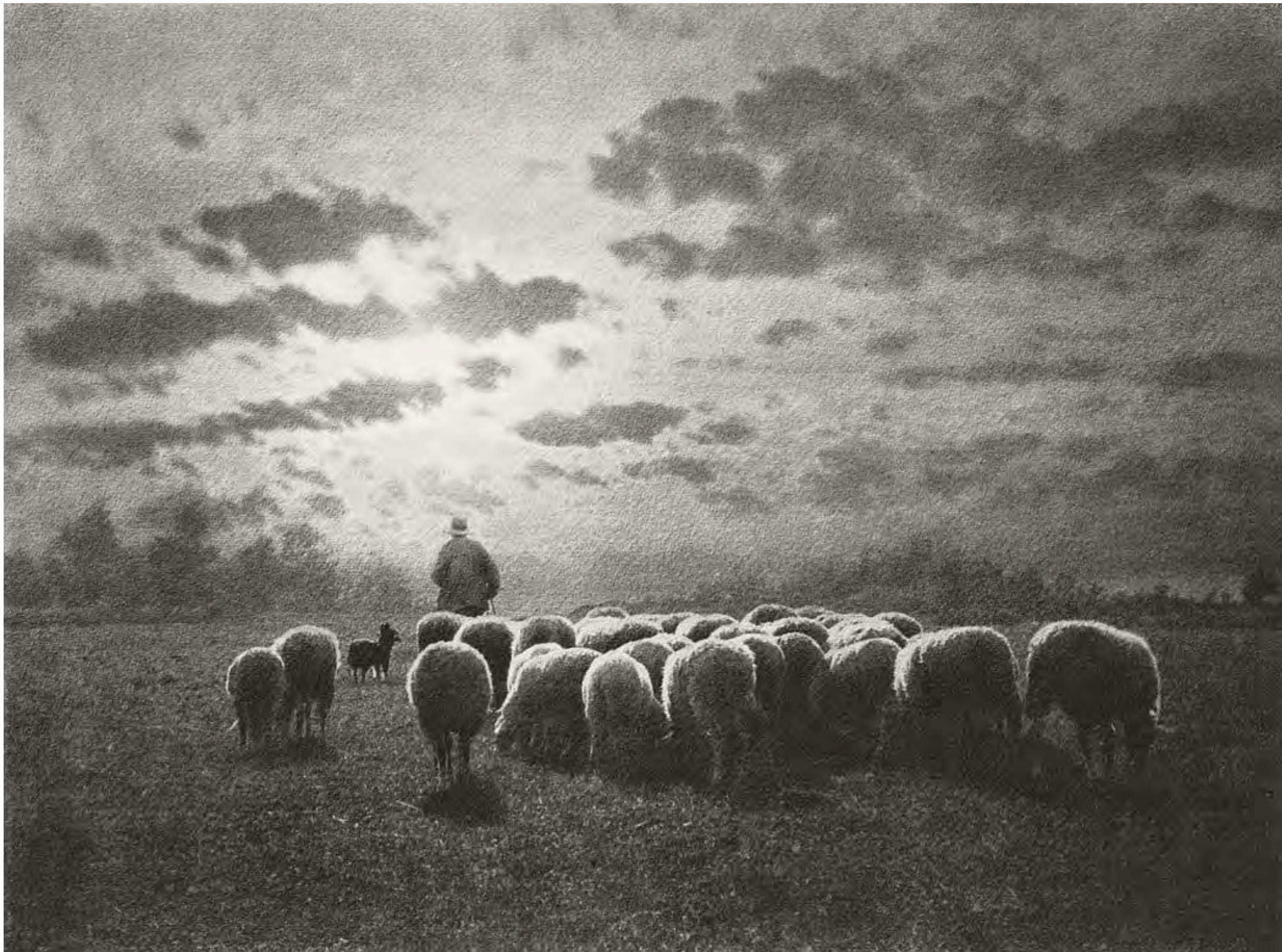
Léonard Misonne

Léonard Misonne

Léonard Misonne

Edward Weston (1886–1958)

Edward Weston (1886–1958)

Edward Weston (1886–1958)

Edward Weston (1886–1958)

Edward Weston (1886–1958)

Ansel Adams (1902–1984)

Jeho fotografie jsou charakteristické dramatickou náladou, mystickým uctíváním přírody. Nejznámější jsou kontrastní drsné záběry Yosemite. Dává důraz na techniku, vydává i několik knih o exponometrii a laboratorním zpracování. Oproti Westonovi je subjektivnější a lyričtější. Imogen Cunningham (1883–1976) Její charakterizující prvky jsou rostliny a sukulenty (detailní studie magnolií), akty, průmyslové objekty, detaily rukou umělců a hudebníků (pro Vanity Fair).

Ansel Adams (1902–1984)

Ansel Adams (1902–1984)

Ansel Adams (1902–1984)

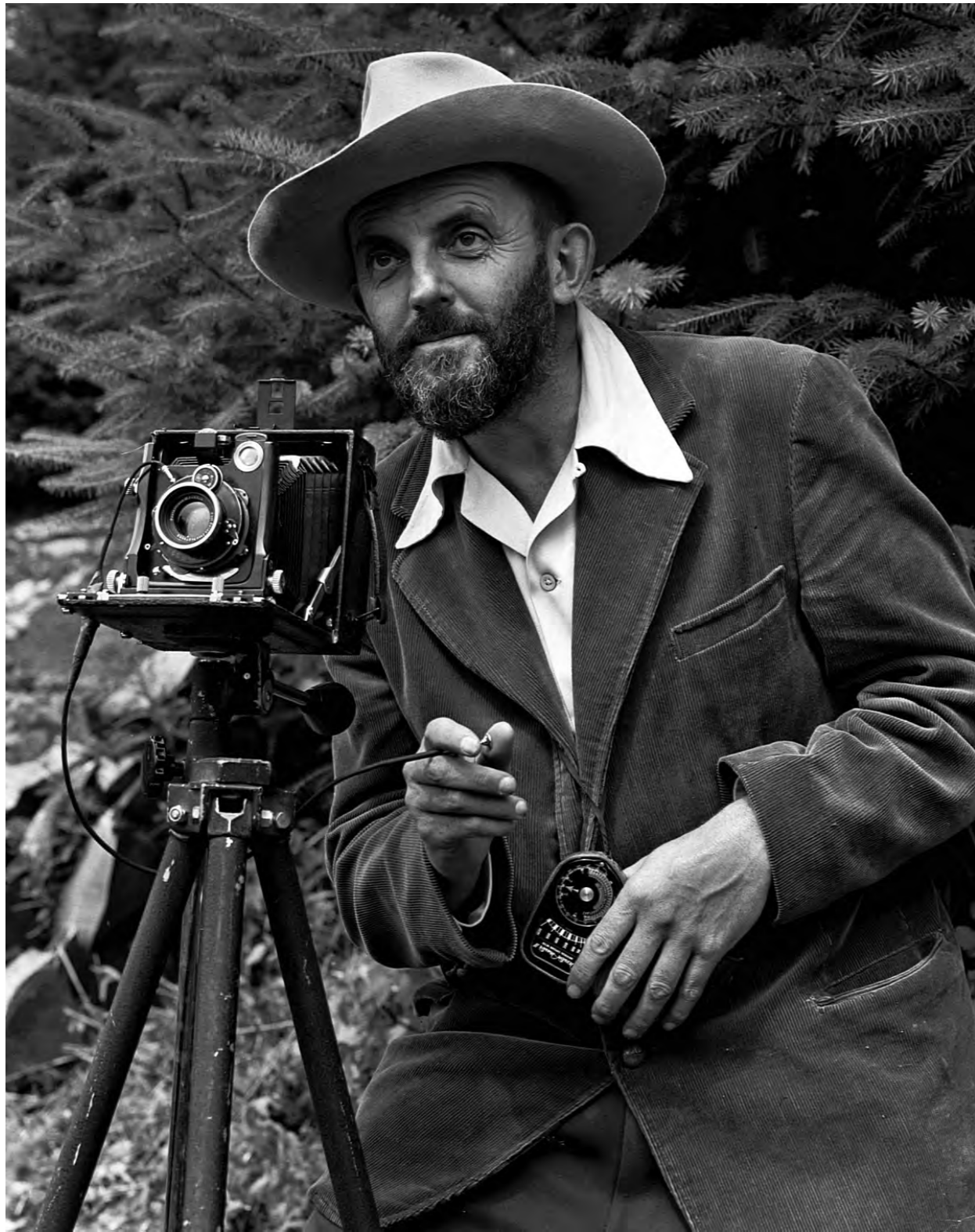
Ansel Adams (1902–1984)

Ansel Adams (1902–1984)

Ansel Adams (1902–1984)

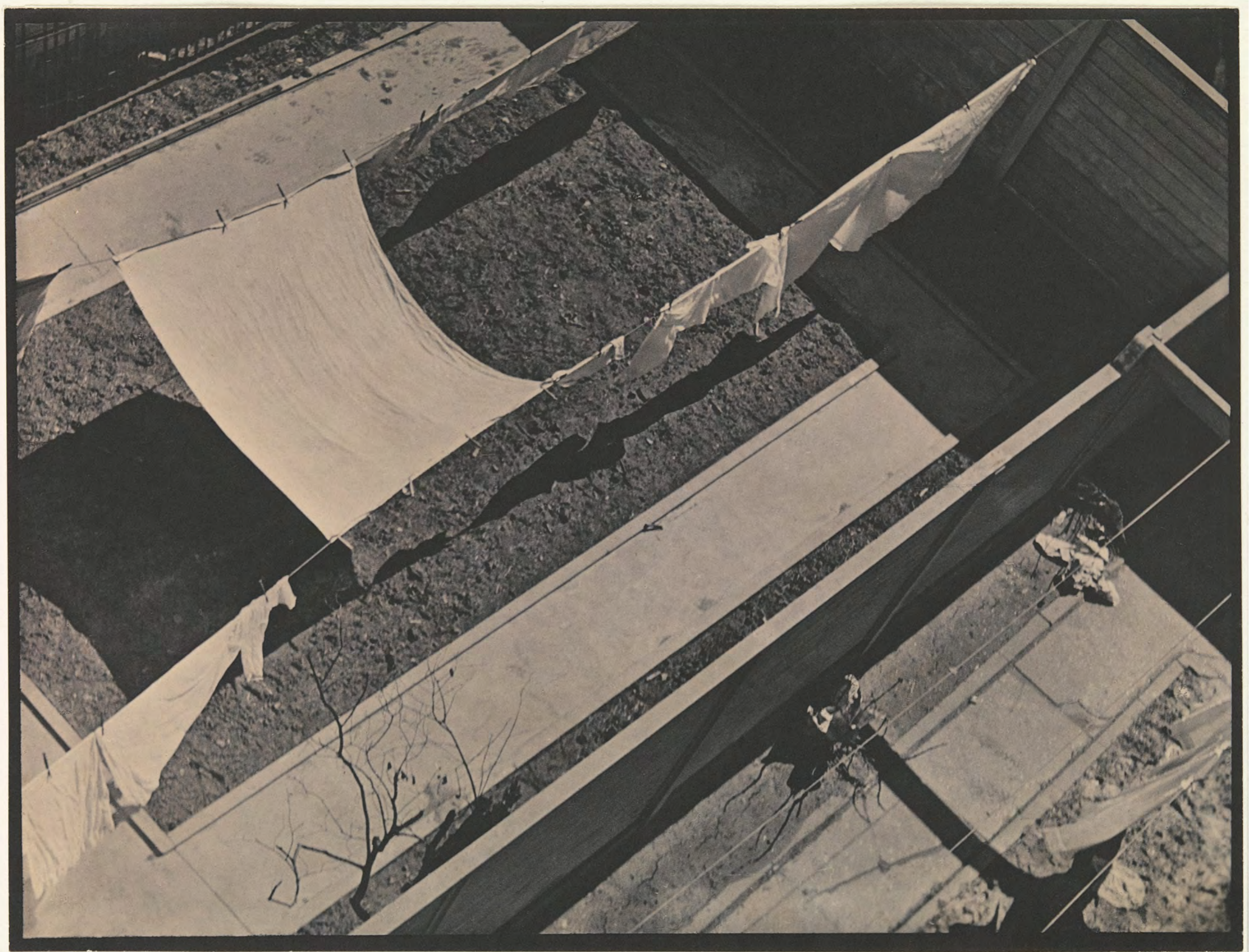

Paul Strand

Paul Strand

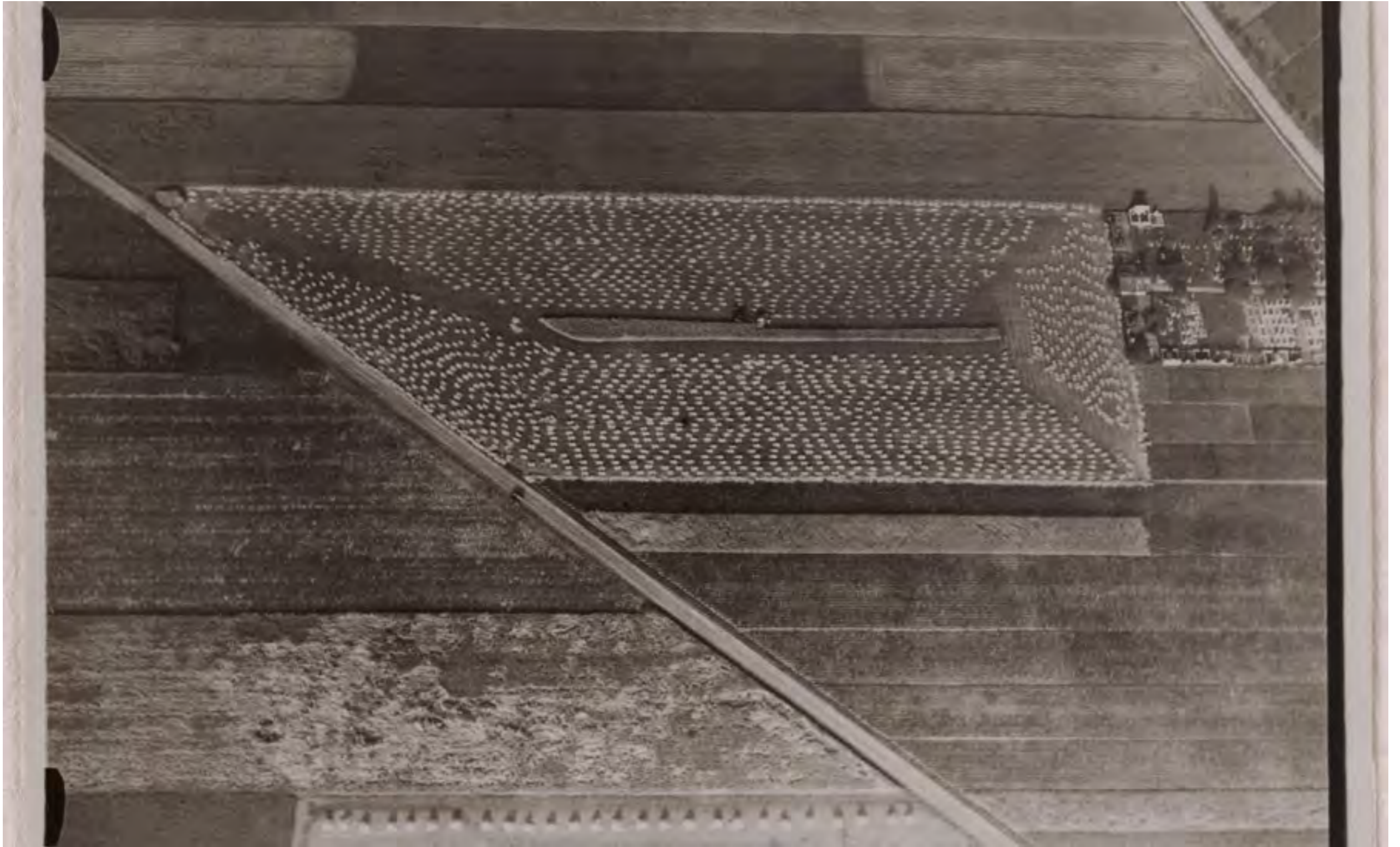

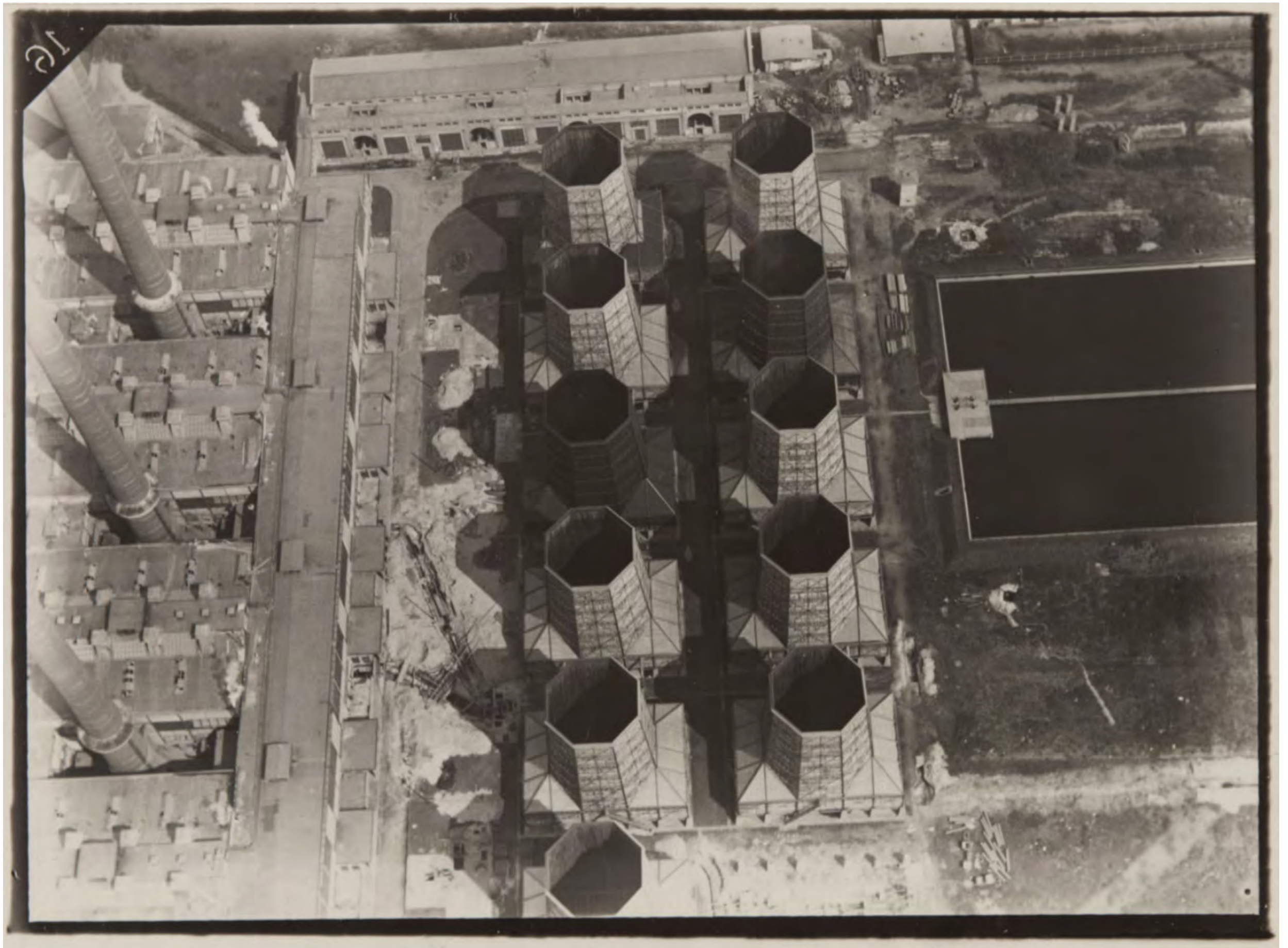
Paul Strand

Robert Petschow

Robert Petschow

Robert Petschow

Robert Petschow

Karel Plicka

Karel Plicka

Karel Plicka

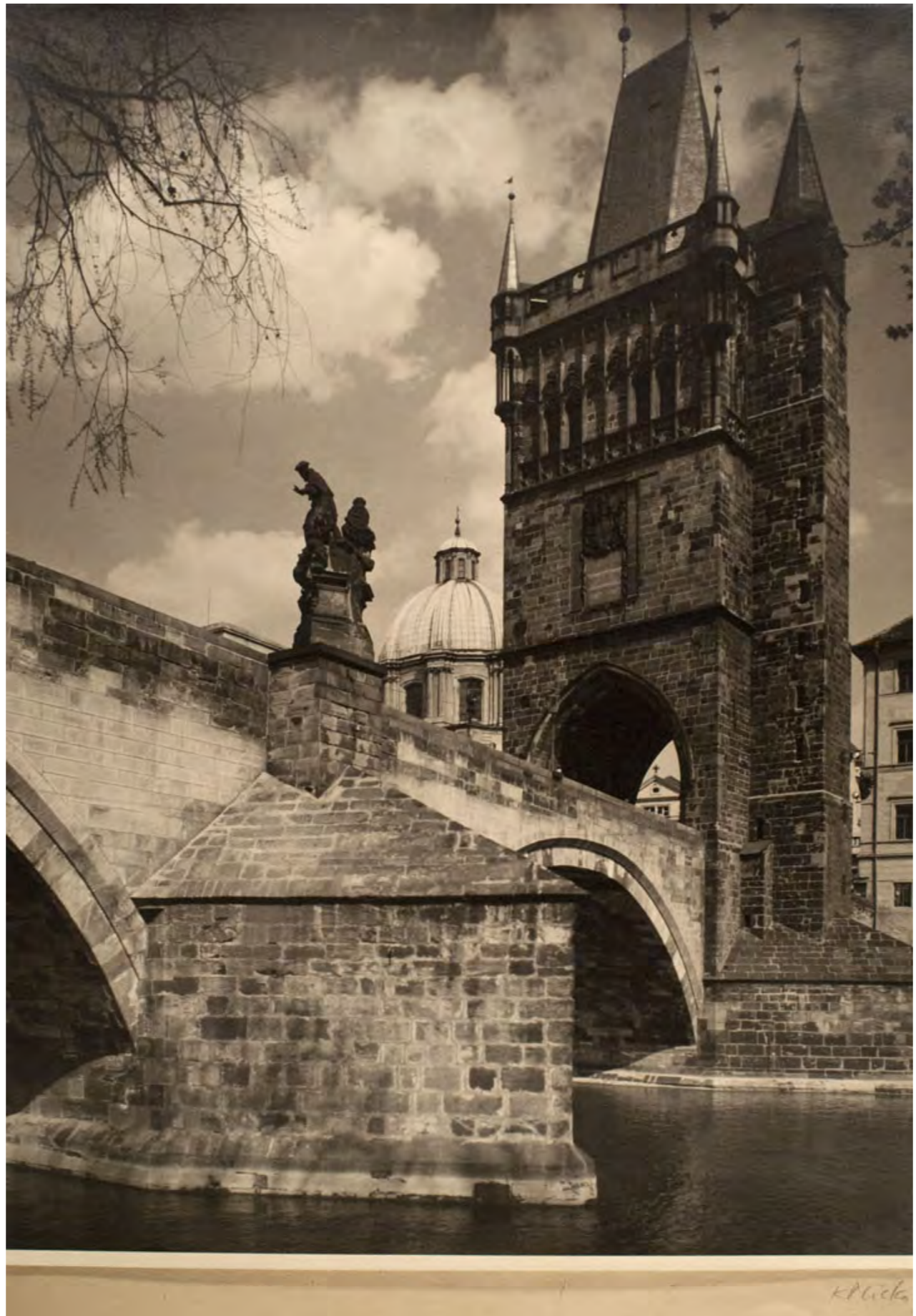
Karel Plicka

Karel Plicka

K. Plicka

Karel Plicka

Josef Sudek

Josef Sudek

Josef Sudek

Sudek
1925-26

Josef Sudek

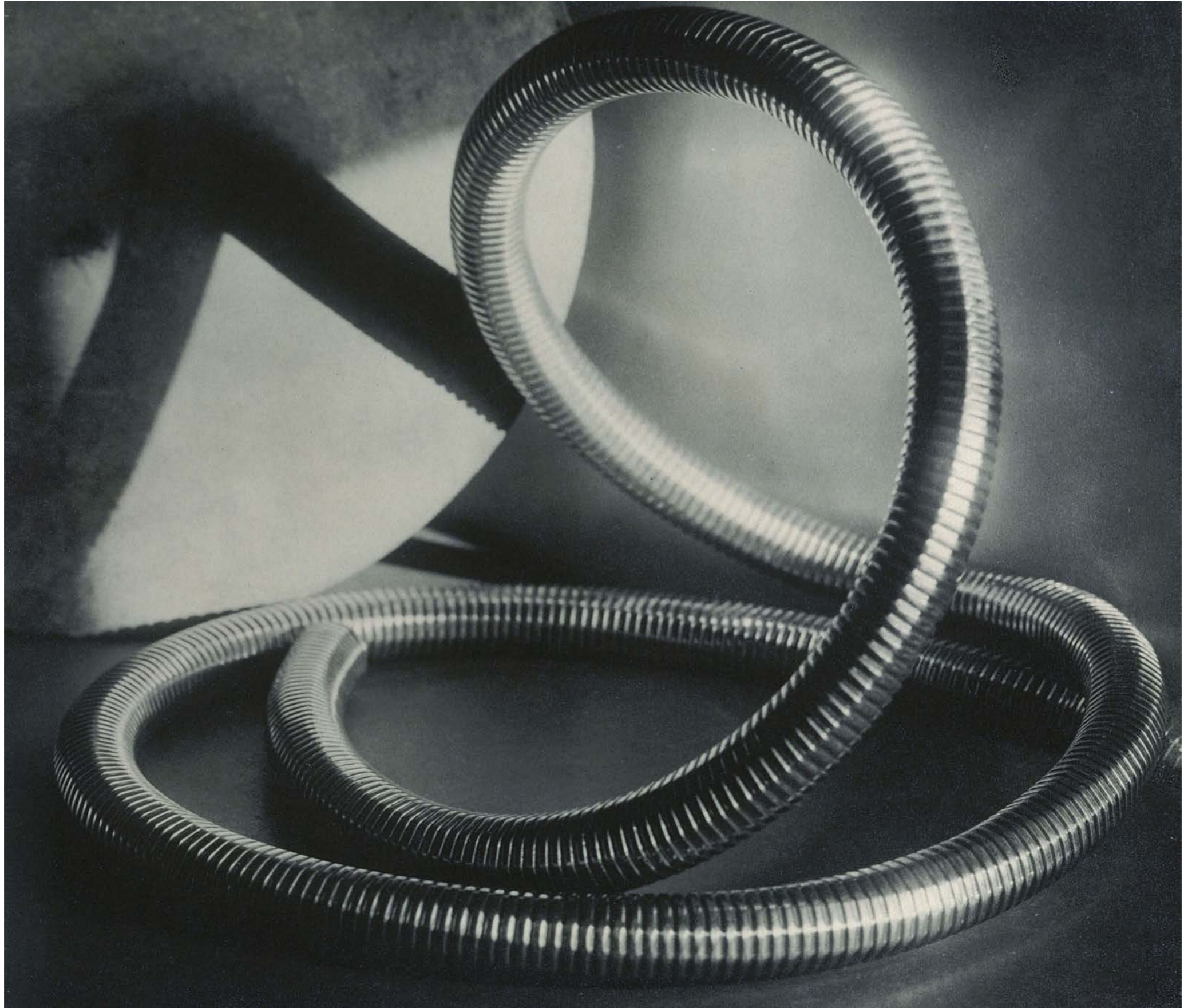

Josef Sudek

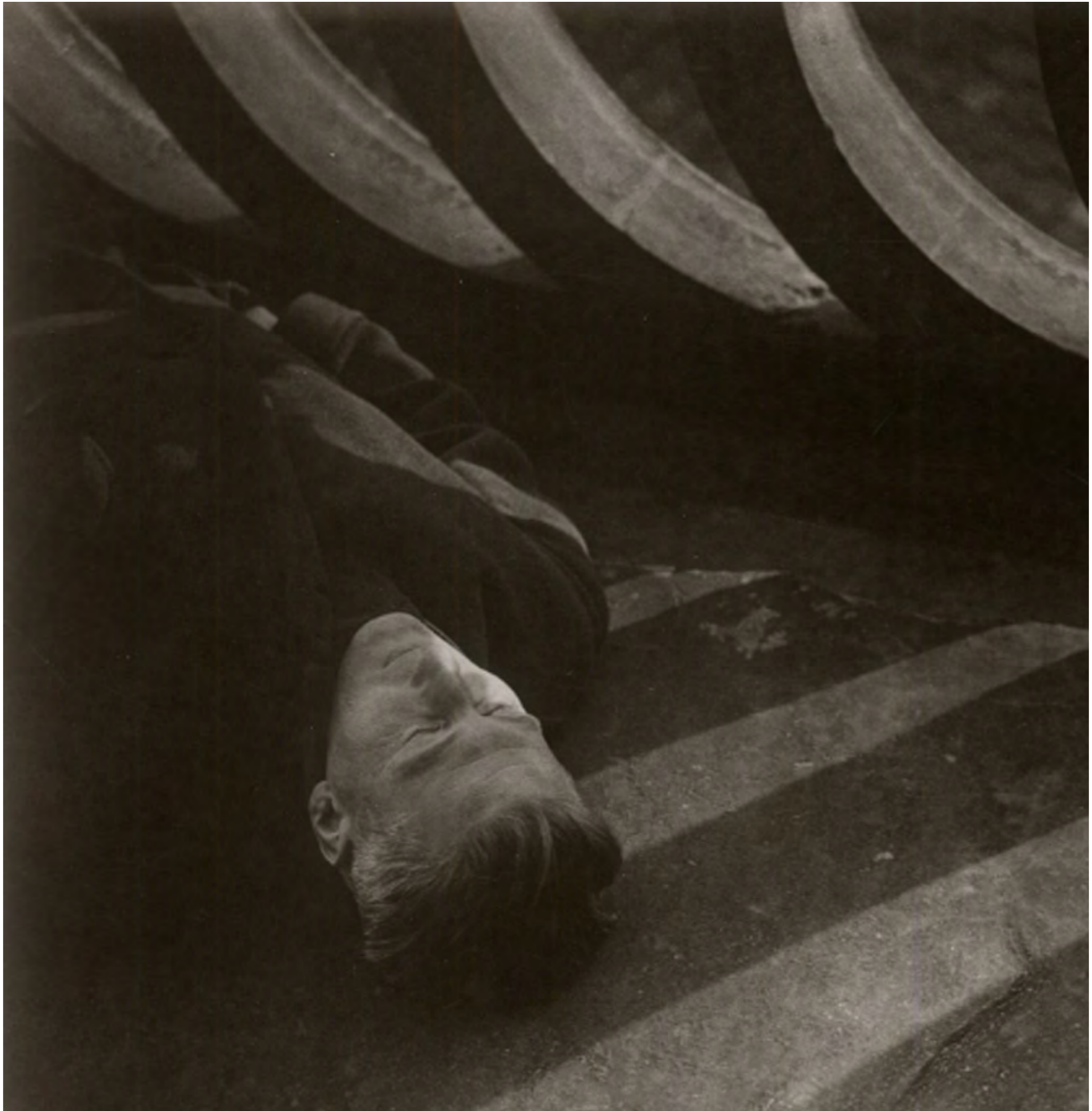

Jaromír Funke

Jaromír Funke

Jaromír Funke

Jaromír Funke

Jaromír Funke

Jaromír Funke

Eugen Wiškovský

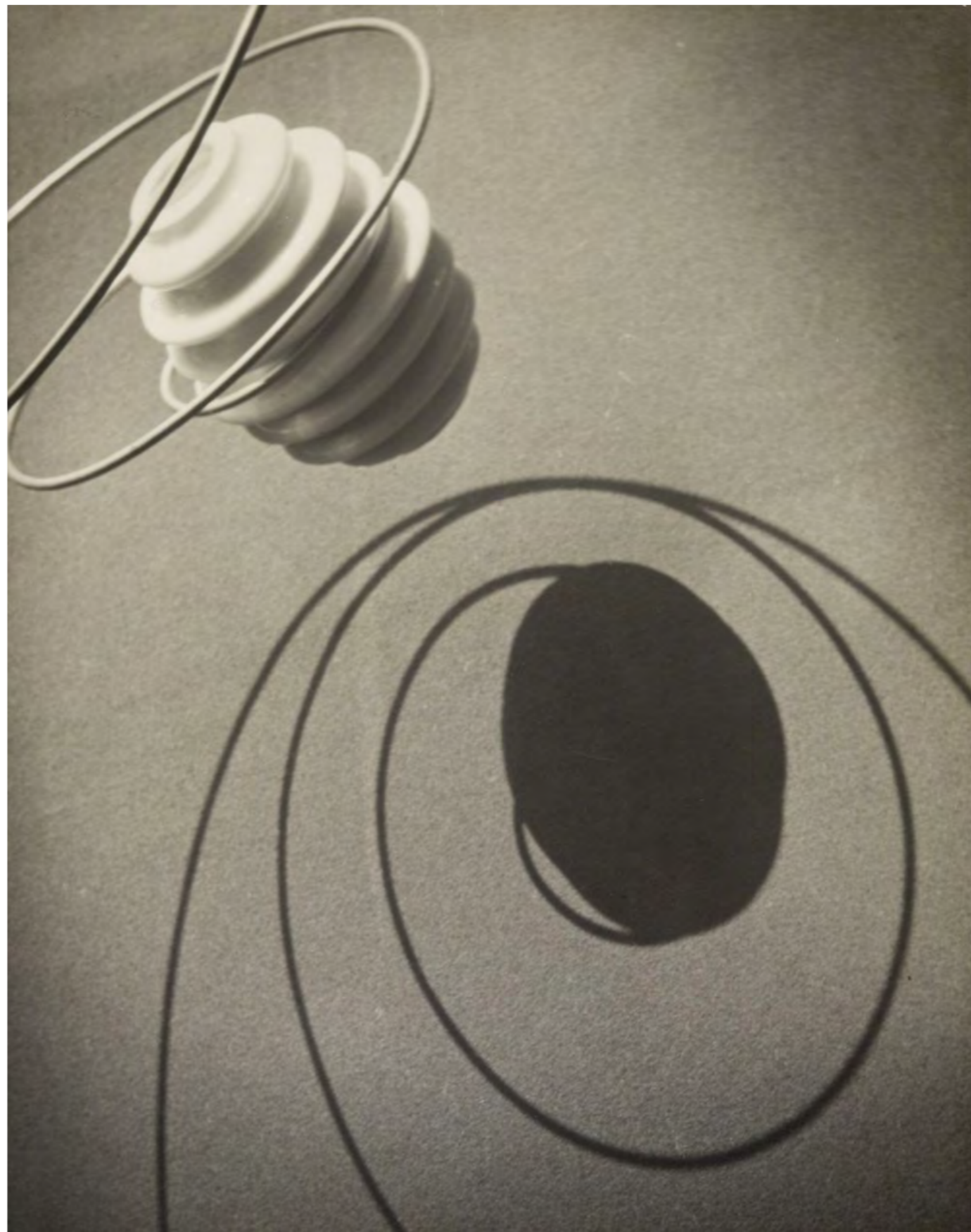
Eugen Wiškovský

Eugen Wiškovský

Eugen Wiškovský

Krajinářská fotografie po roce 1945

Trendu vlastivědné předválečné fotografie se nadále daří a v po druhé válce zaznamenává prudký rozmach. Komerční přístup barevných časopisů typu **National Geographic**, stále se zvyšující masovost amatérské fotografie, možnost cestovat a stále dokonalejší technika dokonale rozměnila krajinu jako výtvarný žánr. Do poslední doby, kdy krajina zažívá jakousi renesanci, se ve výtvarných směrech prosazoval spíše subjektivní přístup. V Čechách obrazově stále dobře pracoval **Karel Plicka** a zdárně mu sekundoval **Martin Martinček** (1913–2004) s pásy horských políček, liptovské krajiny a jejich lidí, detailů kamenů a odlesků vody. K horám měl blízko uznávaný mistr černobílé fotografie skal a hor Vilém Heckel (1918–1970). Skalní města v Čechách barevně fotografoval jiný horolezec a válečný fotograf **Ladislav Sitenký** (1919–2009). Po válce se specializoval především na snímky hor, řek, turistiky. O krajinu se zajímá také **Josef Sudek**, **Petr Sikula** a jeho devastované průmyslové krajiny (stejně tak romantické Beskydy), **Ferdinand Valent**, kdy pro jeho poetické krajiny jsou typické vysoké kontrasty černé a bílé.

Martin Martinček

www.webumenia.sk

Martin Martinček

Martin Martinček

Martin Martinček

Vilém Heckel

Vilém Heckel

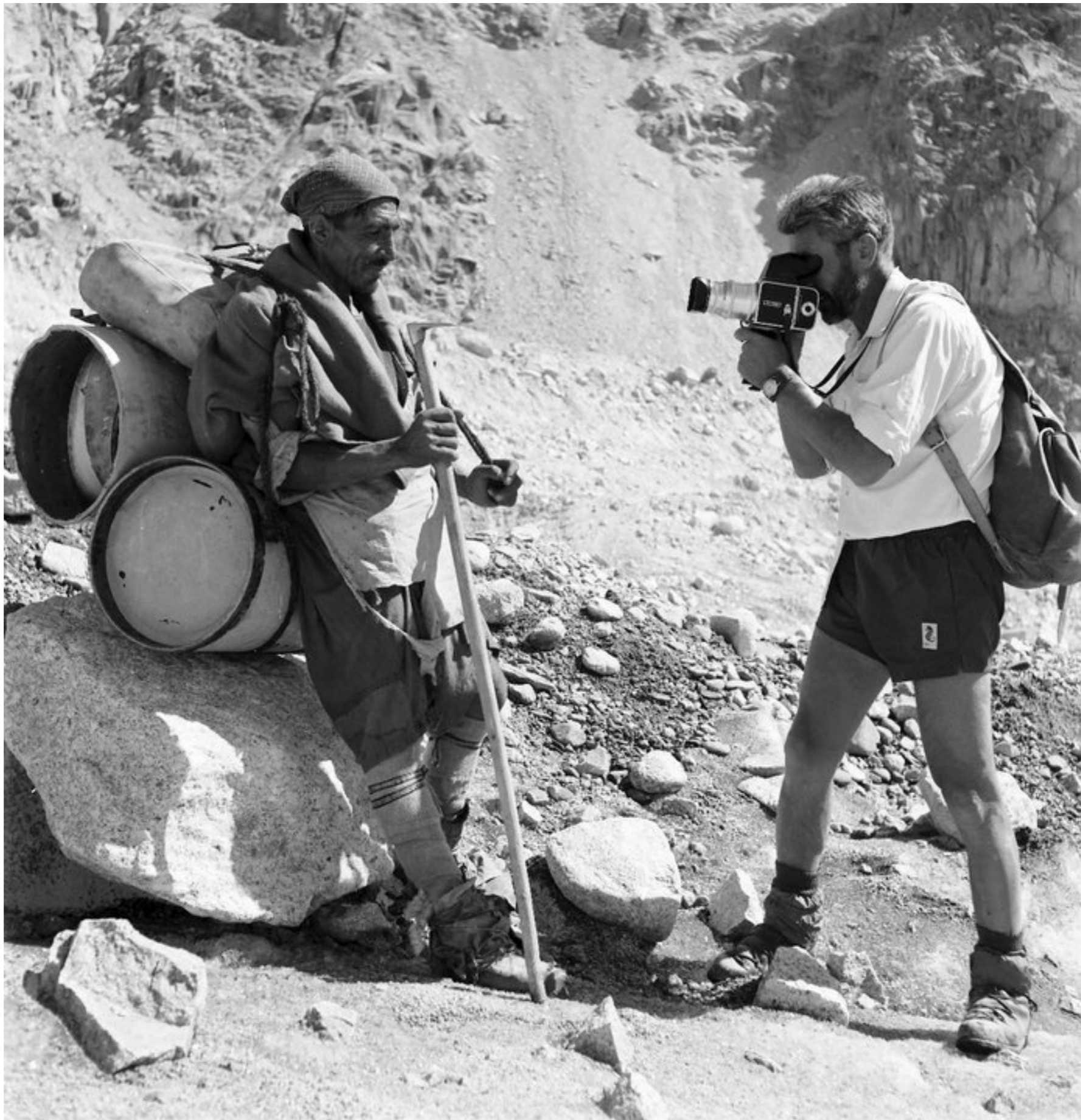
Vilém Heckel

Vilém Heckel

Vilém Heckel

Vilém Heckel

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ferdinand Valent

Ferdinand Valent

Ferdinand Valent

Ferdinand Valent

Ferdinand Valent

Ferdinand Valent

Kolem v 60. a 70. letech se krajina začíná zachycovat především jako člověkem poznamenaná. „Zabydlenou“, kopcovitou krajinu s bizardními tvary polí a terénními nerovnostmi krajinu nám ukazuje **Mario Giacomelli** (1925–2000) a s podobnou obrazotvorností si hraje i jiný Ital **Franco Fontana** (1933). Ve svých snímcích redukoval výseky kopcovitých krajin, polí a mořských horizontů na elementární tvary a barvy, někdy připomínající motivy abstraktních obrazů. Sázel na působivost kontrastů několika sytých barev i na souzvuk jemných odstínů stejné barvy.

Mario Giacomelli

Mario Giacomelli

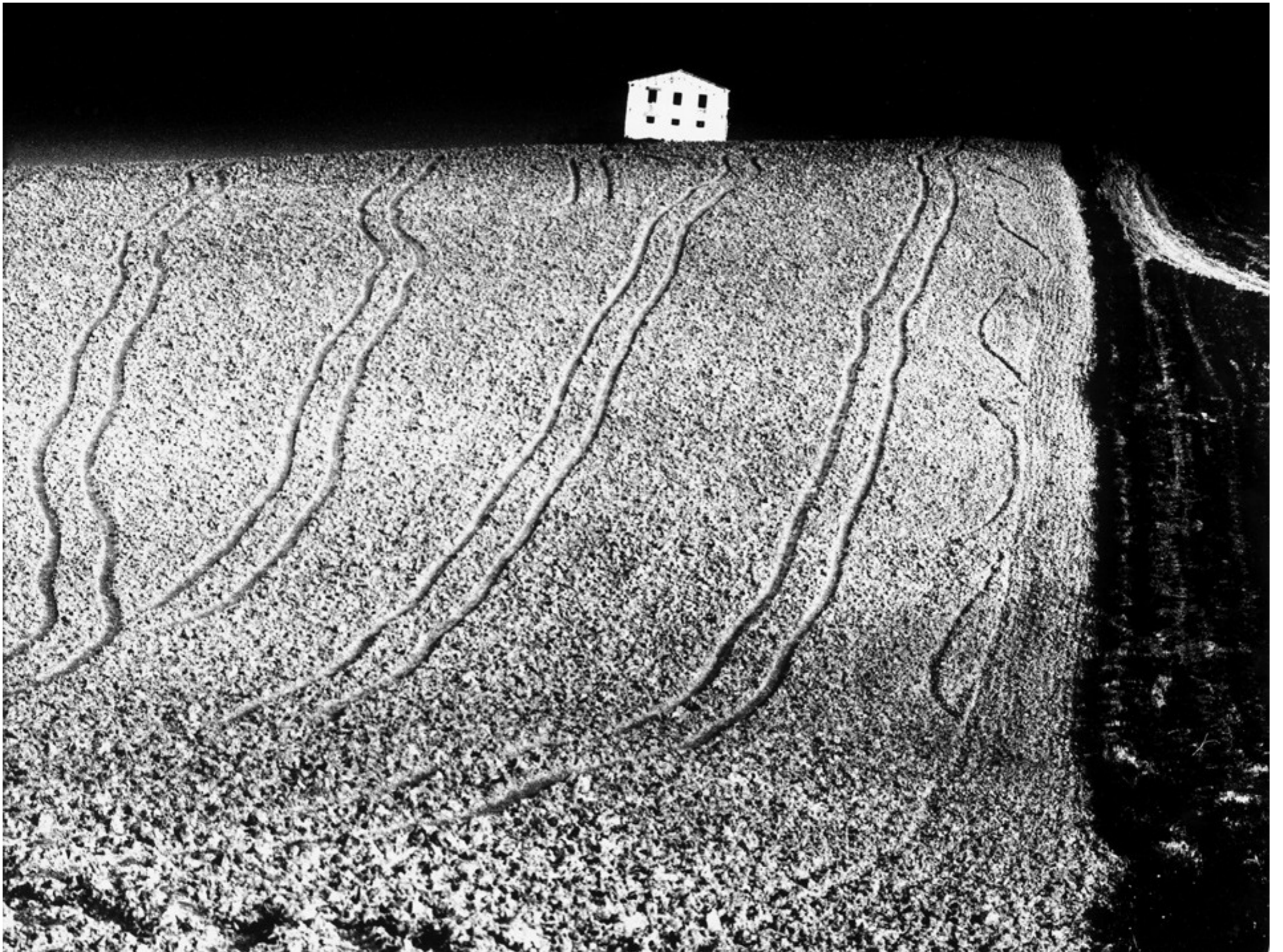
Mario Giacomelli

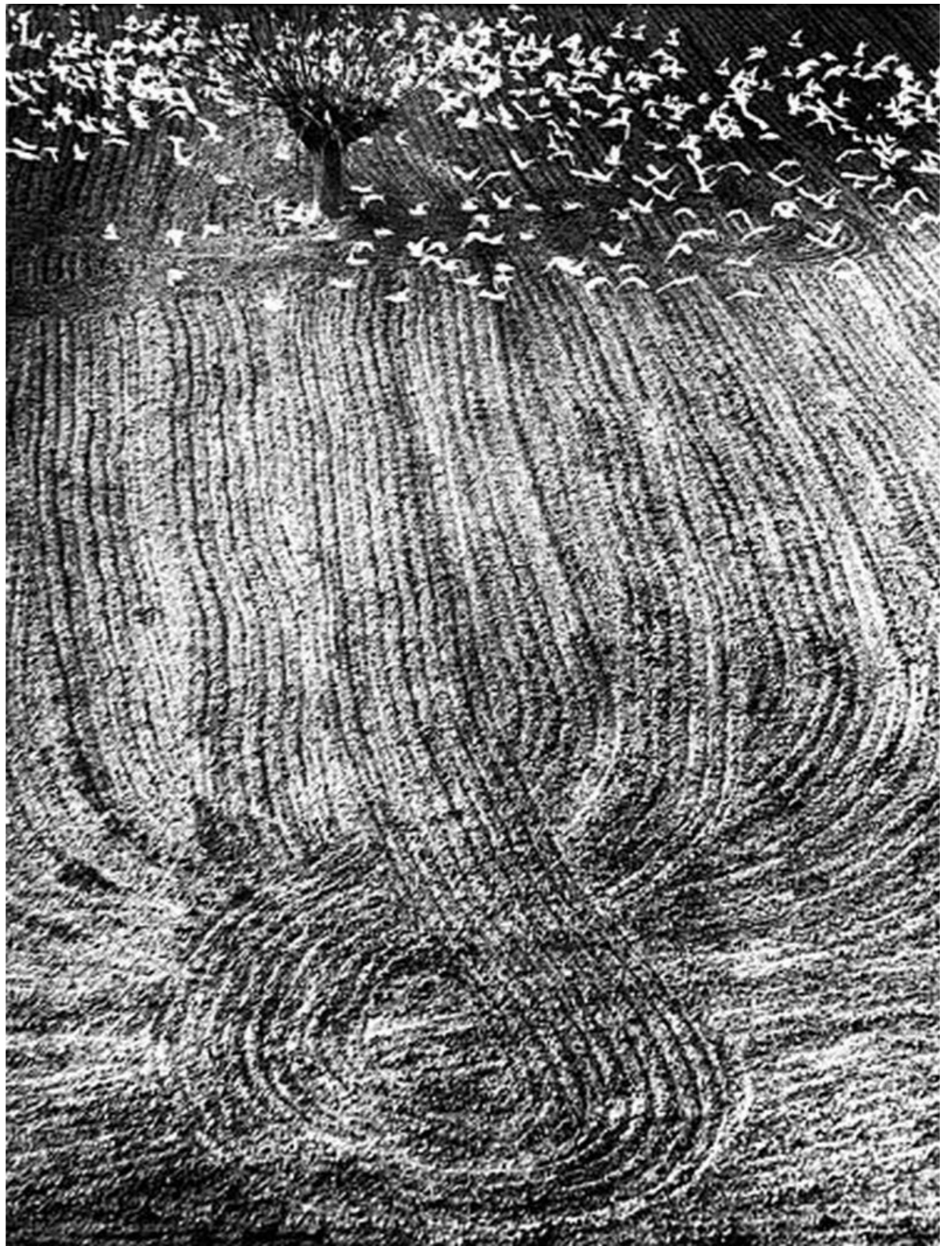
Mario Giacomelli

Mario Giacomelli

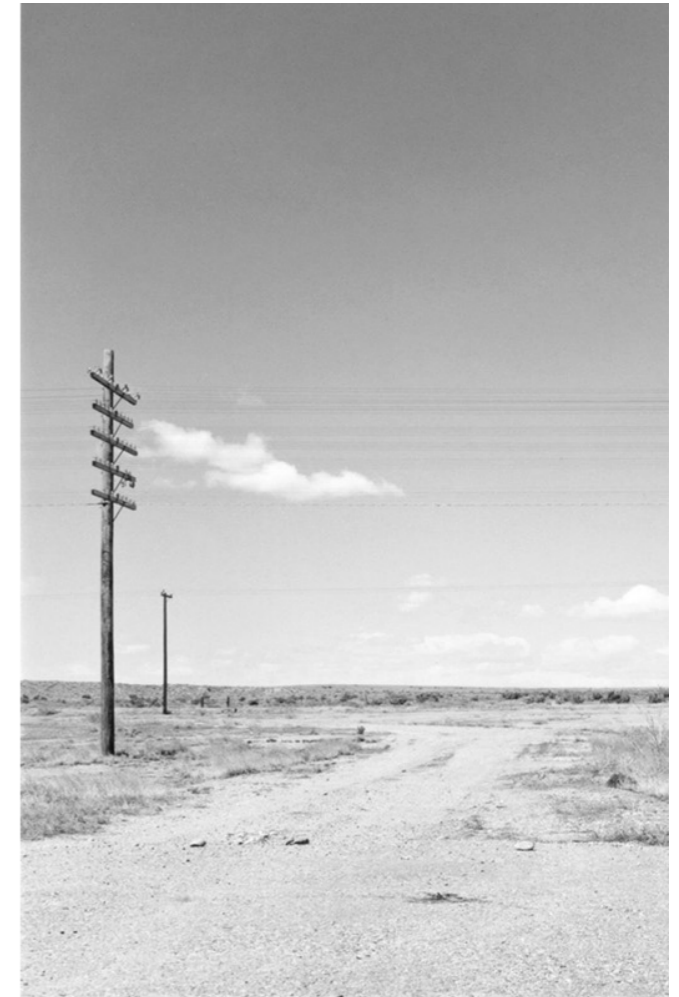

CAT
35

Na krajinářskou fotografii sílí vliv konceptualismu, vzniká skupina **Nová topografie** (zobrazovala politické a sociální aspekty, které krajinu přímo formovaly – životní styl bohatých, průmyslové zóny, znečištění, environmentální otázky a mizení původní krajiny). **Robert Adams, Lewis Baltz, Stephen Shore** reflektují změny v krajině v souvislosti s post-moderním stylem života. V 70. letech v USA sílil apel na ochranu přírody a umělci začali sympatizovat s krajinou, ve které žijí, vzniká „land art“ a díla ve volné přírodě (**Robert Smithson** – Spirála ve Velkém slaném jezeře v Utahu, **Richard Long, Hamish Fulton** aj.) Současní fotografové zkoumají téma jejich příslušnosti ke krajině, kulturní kořeny, migraci, význam hranic, ale i filozofickou podstatu krajiny jako domova.

Robert Adams

Robert Adams

Robert Adams

Robert Adams

Robert Adams

Robert Adams

Robert Adams

Lewis Baltz

Lewis Baltz

SAND DUNES

Lewis Baltz

Lewis Baltz

POINT REALTY

Lewis Baltz

Stephen Shore

Stephen Shore

Stephen Shore

Stephen Shore

Stephen Shore

Stephen Shore

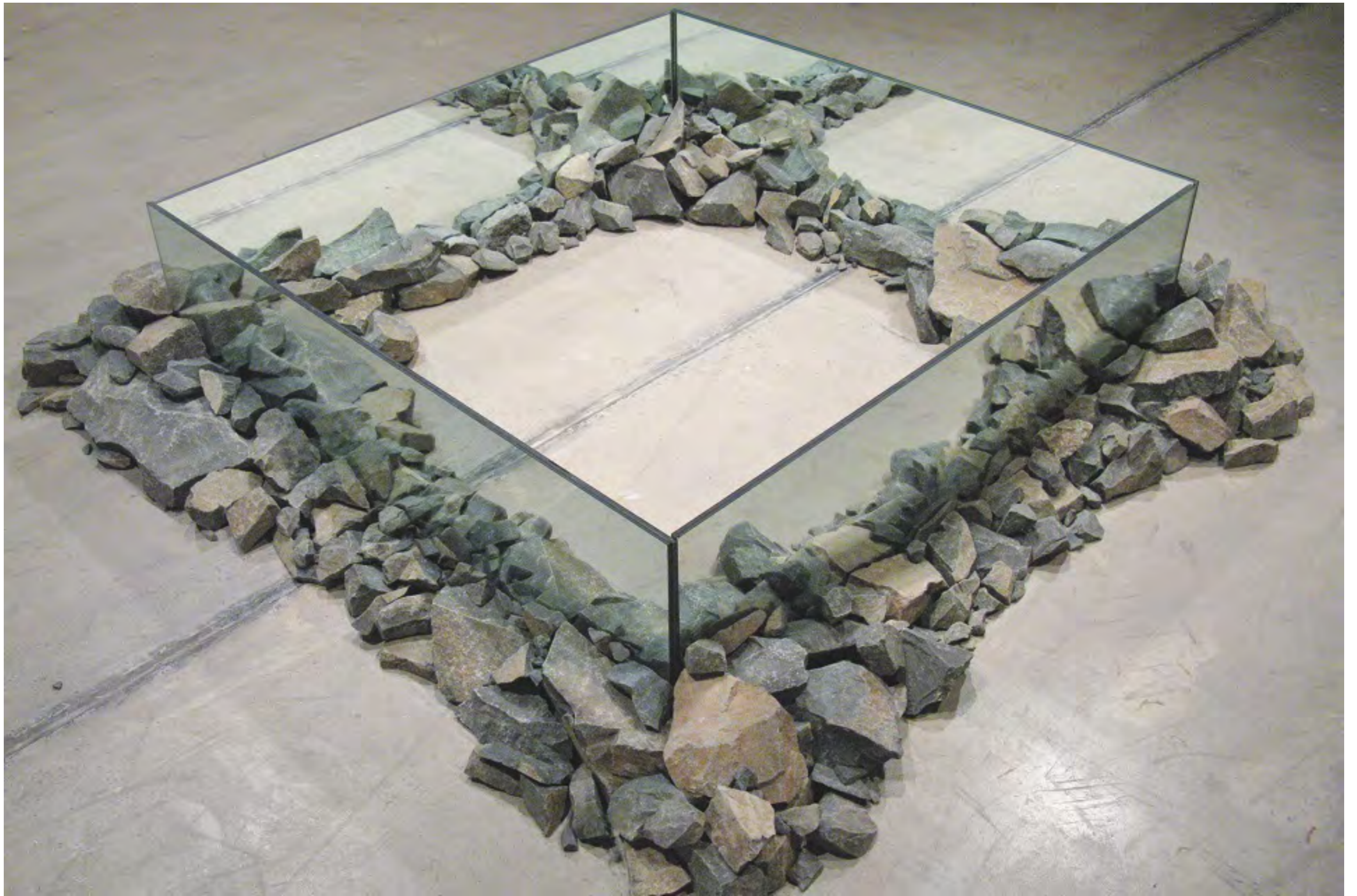
Stephen Shore

Robert Smithson

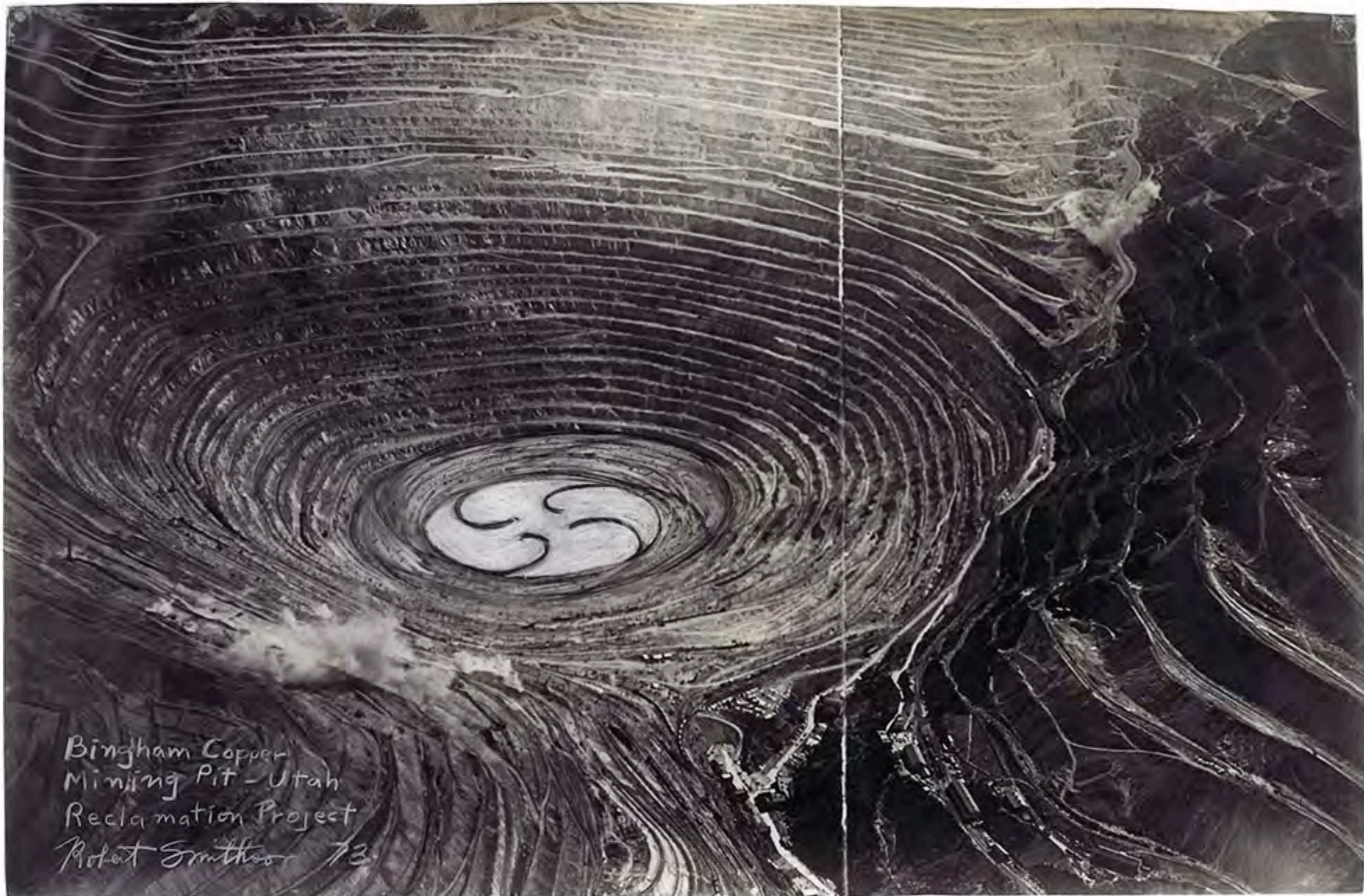
Robert Smithson

Robert Smithson

Bingham Copper
Mining Pit - Utah
Reclamation Project
Robert Smithson 73

Robert Smithson

Robert Smithson

Robert Smithson

Richard Long

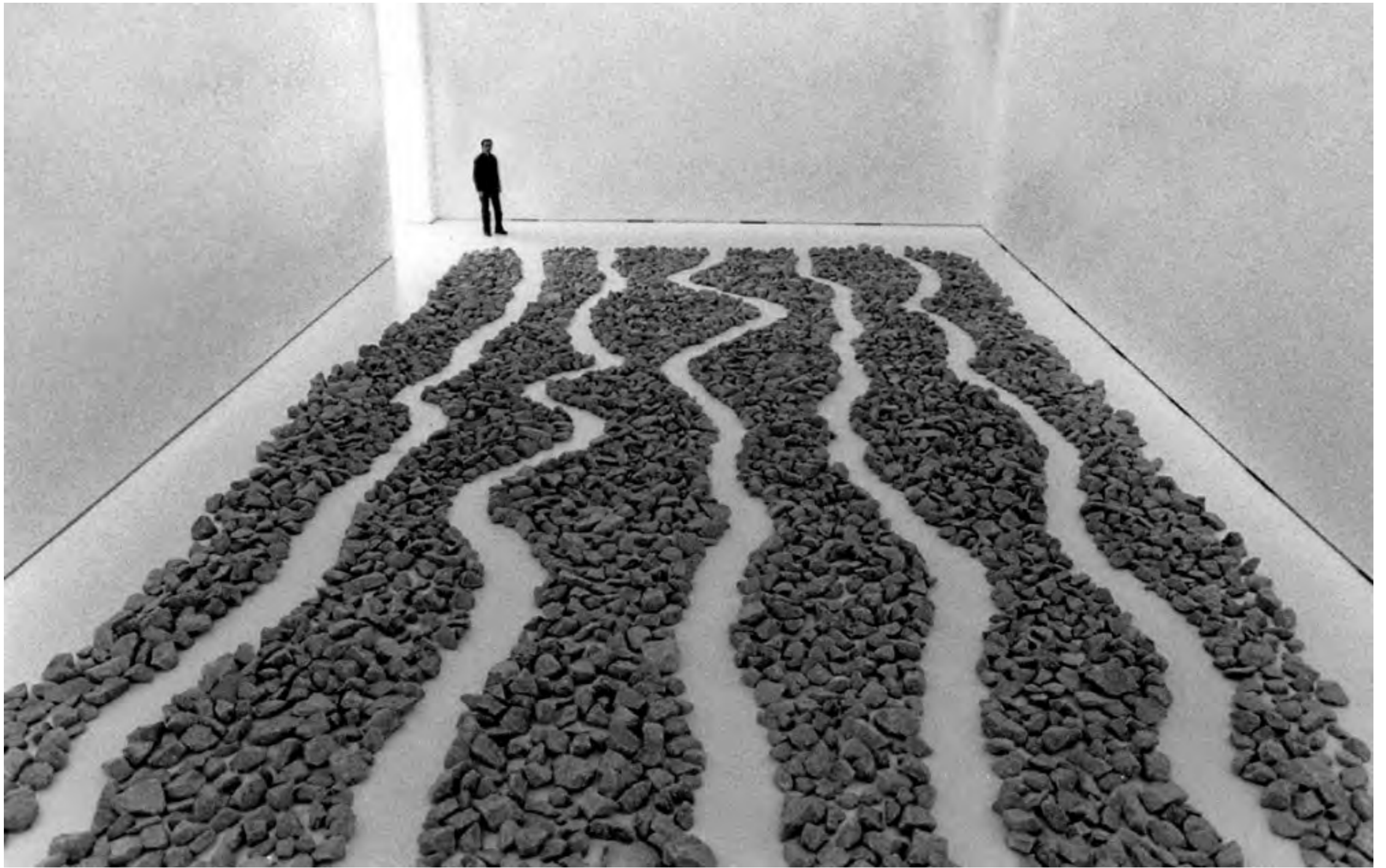
Richard Long

Richard Long

Richard Long

Richard Long

Richard Long

Hamish Fulton

Hamish Fulton

Hamish Fulton

Hamish Fulton

Současnou krajinu si pojd'me předvést na domácí scéně.

Jan Pikous (1929–2017)

Na konci 60. let ve svých černobílých fotografiích klade existenciální otázky. Svůj díl na tématu přináší morální rozpad společnosti a nastupující normalizace.

Jan Pikous (1929–2017)

Jan
vick
ní š
v pr
Bař
na c
Tex
fem
Od
Jaku
V
196
foto
v ob
k za
vně
upe
Je je
č s
pub
nác
foto
pro
plak
fo
mn
P
kn
Vys
a za
Je č
Čes

Message I

Poselství I (1999)

Message II

Poselství II (2000)

Jan Pík
vých (ob
ní škole
v propa
Bafa, v le
na obcho
Textilana
lem v lib
Od roku
jako foto
Ve foto
1962-19
fotograf
v oblasti
k zachyc
vnější re
upravov
Je jedním
či subjek
publikov
ních. Mj
fotograf
propagač
plakátů,
fonové d
mnoha z
Později
knih a ví
Vystavov
a zahran
Je členem
České re

Midnight sun

Půlnoční slunce (1989)

Merry company

Vešlá společnost (2005)

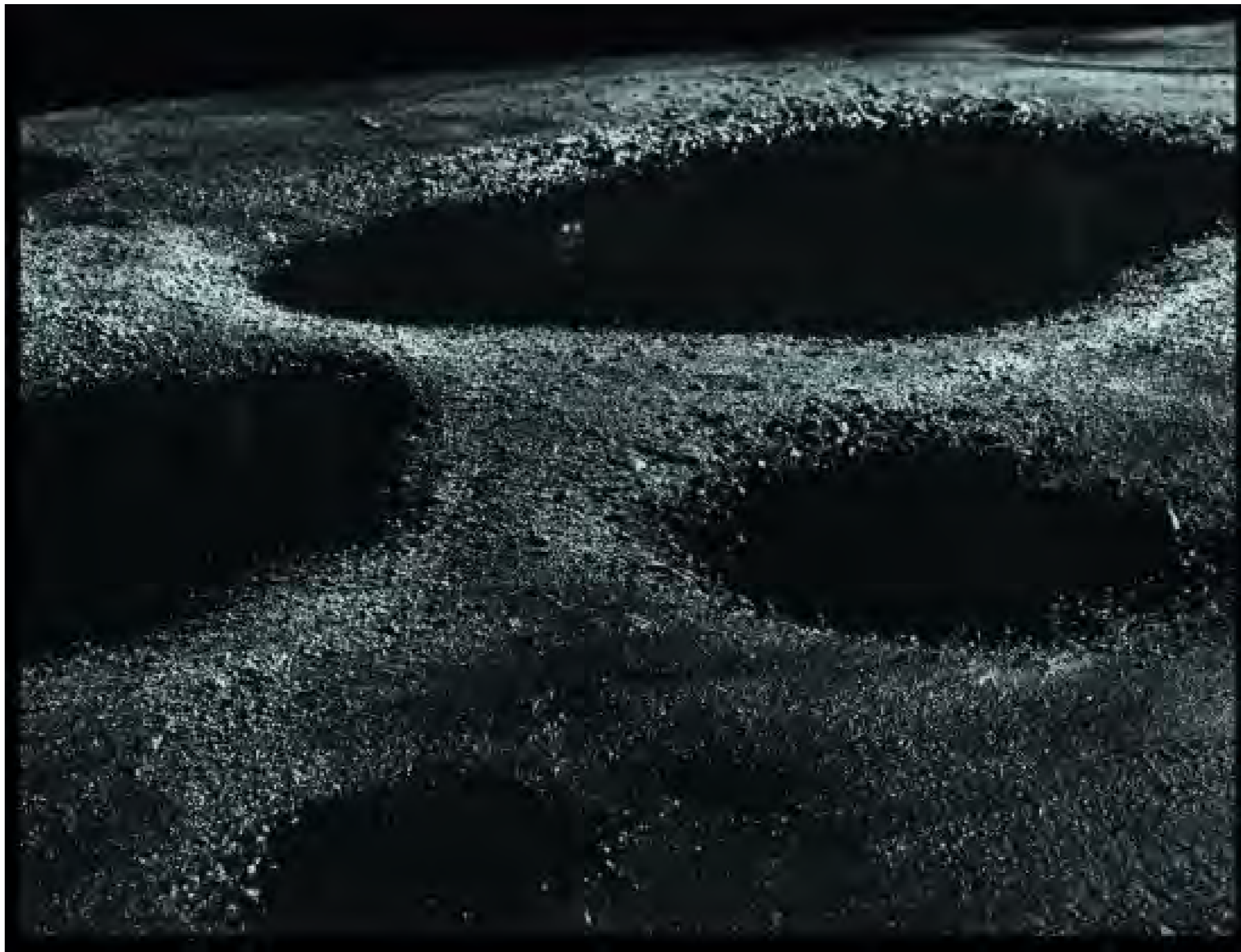

Jan Pikous (1929–2017)

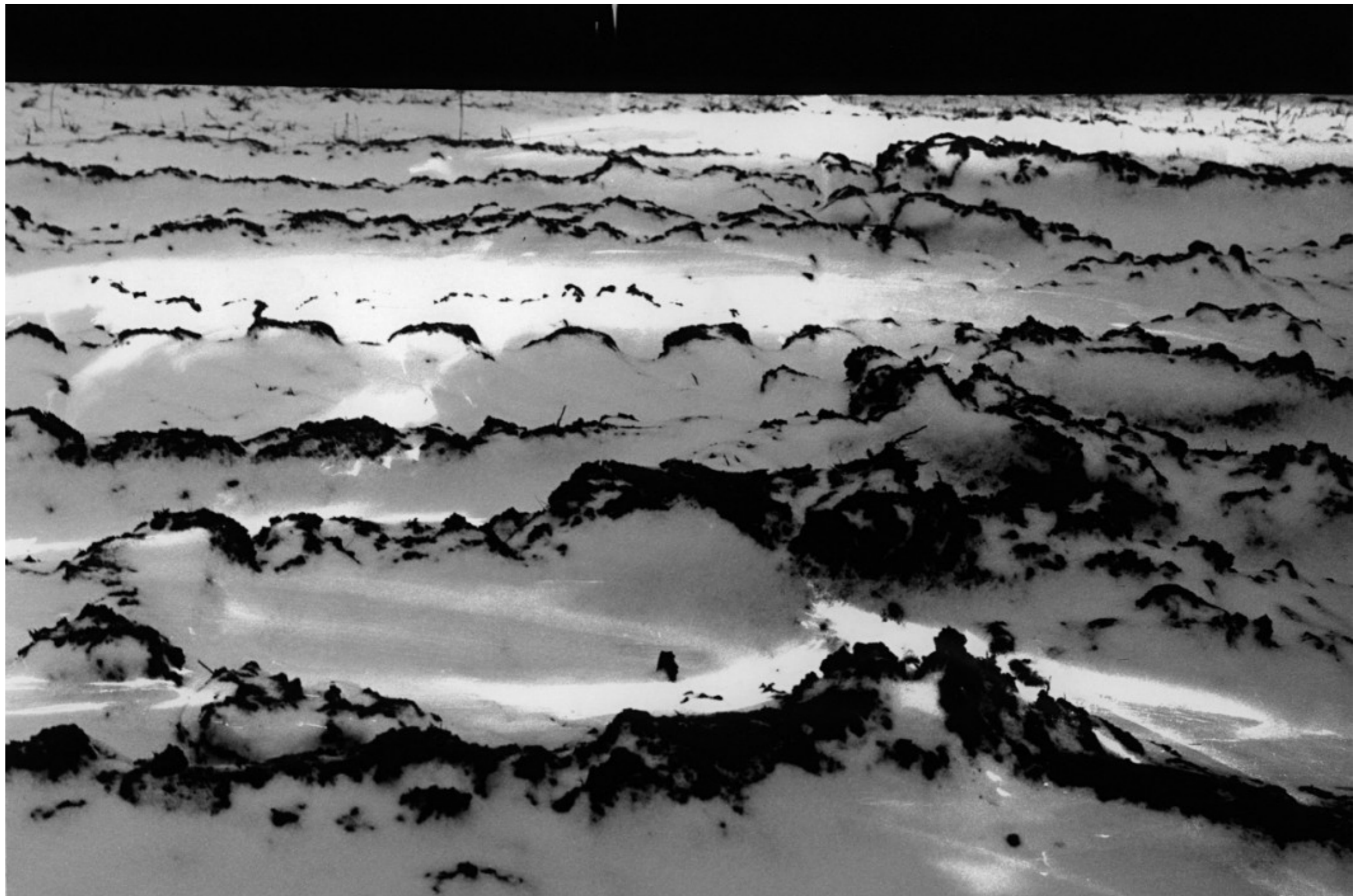
Karel Došek

si bere krajinu jako celoživotní téma. Do svých zvětšenin neváhá vstupovat invazivními metodami, rýpanci, ustalovačem, aby ještě více vyzdvihl expresi ticha.

Karel Došek

Karel Došek

Karel Došek

Michal Kern (1938–1994)

zejména jeho dílo kolem roku 1975, takzvané „Fotomonology – hledání kontaktu člověka a přírody“. Jeho tvorba taktéž vychází z osobních zážitků a vzpomínek. Akcentuje odlesky, stíny a zrcadlení v krajině.

Michal Kern (1938–1994)

Michal Kern (1938–1994)

Michal Kern (1938–1994)

Pavel Baňka (*1941)

fotograf často experimentující s krajinou. Kompozice šperků, skla a krajiny připomínají landart. Na jiných fotografiích vidíme ostře svícené interiéry periferních zahrádkářských kolonií. Pro mne a snad i pro tuto práci je nejdůležitější cyklus z jeho americké stáže. Minimalisticky jednoduché horizonty travou zarostlých pláží se ve své neostrosti dotýkají moře či snad oblohy?

Pavel Baňka (*1941)

Petr Sikula (*1941)

krajinář, který snad „založil“ ekologickou fotografii. Začátkem sedmdesátých let publikoval nesmírně expresivní sérii fotografií krajin ze zdevastovaného Ostravska. Černobílé širokoúhlé technicky kvalitní záběry jsou charakteristické svým výrazným bezútěšným popředím.

Petr Sikula (*1941)

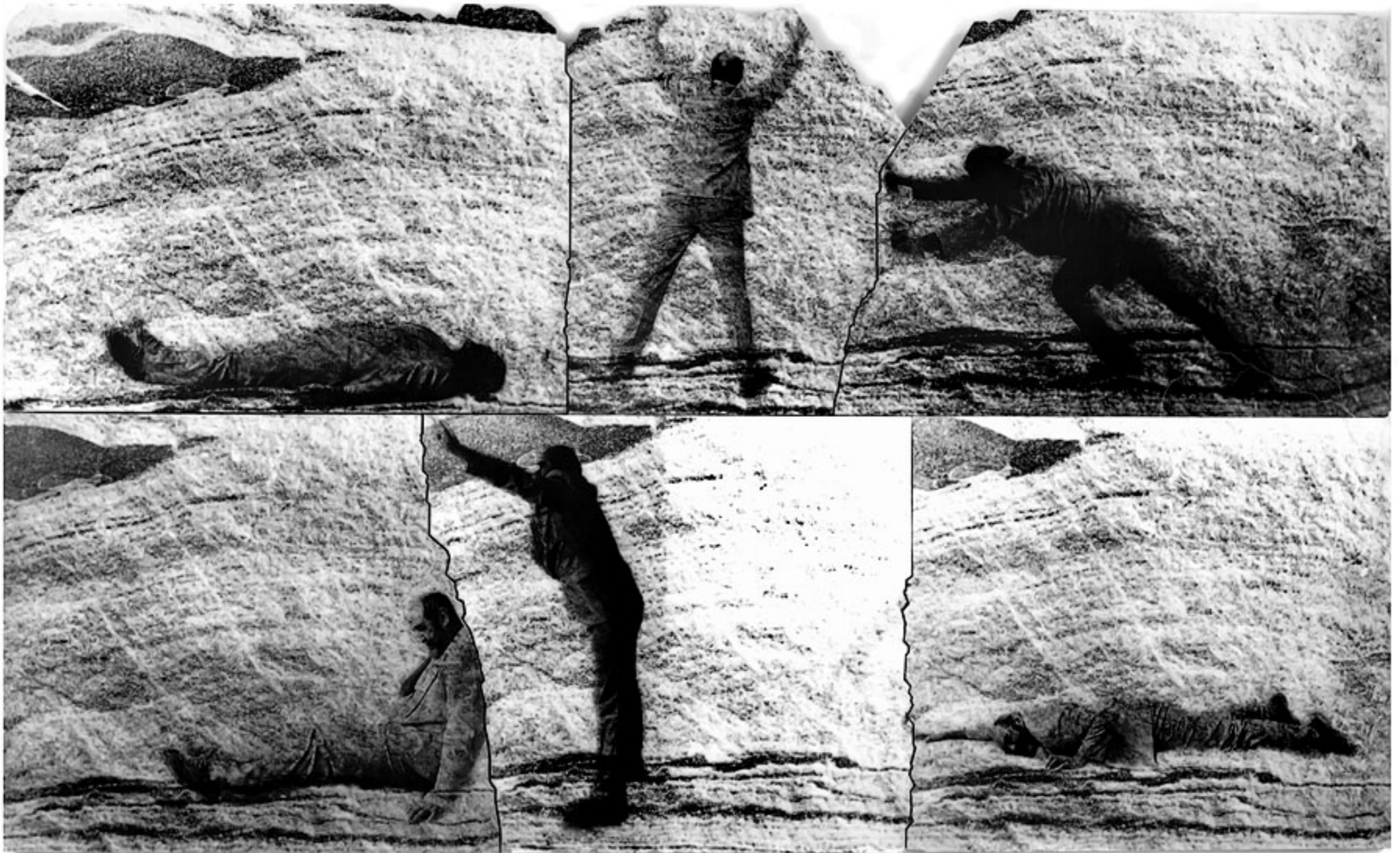

Petr Sikula (*1941)

Rudolf Sikora (*1946)

slovenský autor ve svých fotografiích řeší vztah člověka k vesmíru, životním drahám a současným problémům jedince. Vychází z konceptualismu. (Dotyky, 1980)

Rudolf Sikora (*1946)

Rudolf Sikora (*1946)

Rudolf Sikora (*1946)

Rudolf Sikora (*1946)

Rudolf Sikora (*1946)

Miloš Šejn (*1947)

mnohohamenný výtvarník snad až s konceptuálním přístupem ke krajině. Zůstaňme alespoň u jeho fotografické tvorby. Zajímavá je Šejnova práce s vymezením prostoru. Záběry z interiérů jeskyň s pravěkým? osídlením vysvíceny baterkami, jindy ohni v jakýchsi siločárách, odkazujících nás na „naši minulost, náš životní prostor“. I v jiné Šejnově tvorbě, příkladem nám mohou být místy až hysterická videa, vidíme upřímnou snahu se prodrat až do morku kosti nás obklopující krajiny a životního prostředí v celém rozsahu tohoto slova.

Miloš Šejn (*1947)

Miloš Šejn (*1947)

Jan Čížek (*1952)

Fotograf zabývající se především komerční prací na vysoké úrovni. Jeho záběry architektury a skleněných předmětů jsou takřka dokonalé. Ve volné tvorbě fotografuje krajiny v okolí svého bydliště, Frýdlantska. Pojí jej úzké přátelství a názorová shoda s Václavem Cílkem, což zúročil ve společné knize Pod vodou (Jan Čížek, 2011) o stoleté povodni v roce 2010 na Frýdlantsku.

Jan Čížek - FOTOGRAF

Jan Čížek - FOTOGRAF

Jan Čížek (*1952)

Jan Čížek - FOTOGRAF

Jan Čížek (*1952)

Jan ČÍŽEK

Jan Čížek (*1952)

Jan Čížek (*1952)

Jan ČÍŽEK

Jan Čížek (*1952)

Ivan Kafka (*1952)

Výtvarník, fotograf, který od svých prvních fotografií přecházel k land artu. Tak můžeme spatřit autorovy prvotní záběry polí s magicky světélkující ornou půdou (Sebraný odlesk), přes složitější kompozice. Při těchto realizacích již nešlo jen o samu fotografii, ta byla pouhým svědkem procesu, ale objekt sám.

Ivan Kafka (*1952)

Ivan Kafka (*1952)

Ivan Kafka (*1952)

Ivan Kafka (*1952)

Ivan Kafka (*1952)

Jan Pohribný (*1961)

současník a autor pohybující se na hraně fotografie a landartu jistě nepotřebuje dalšího komentáře.

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

Jan Pohribný (*1961)

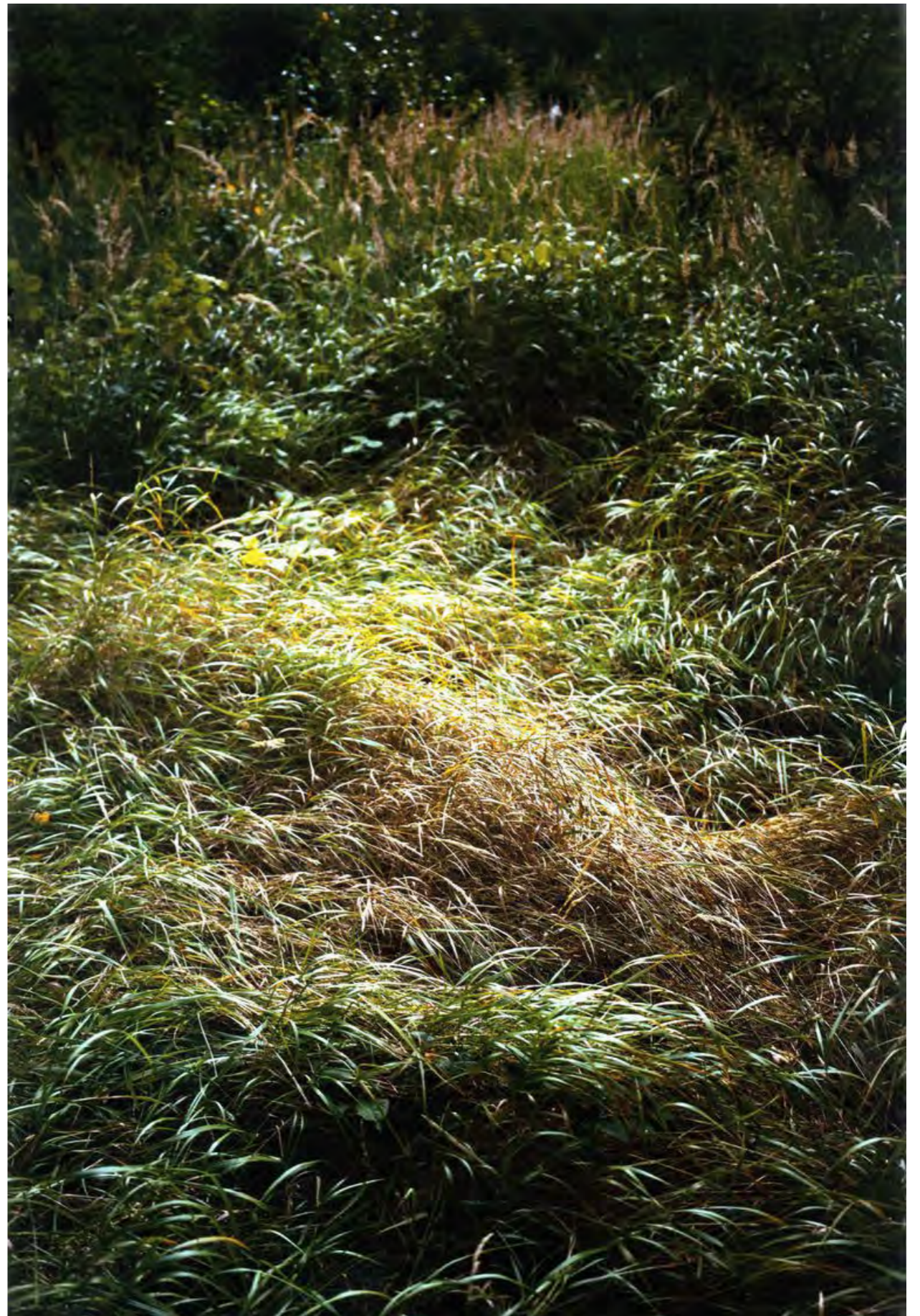
Jitka Hanzlová

* 1983 emigrovala z ČSSR do Německa a vrátila se po revoluci. V sérii Rokytník 1990–1994 zachycuje velmi osobním způsobem místo svého rodiště (minimalistické, snové, emocionální pojetí, cit pro jemný detail a kresbu). Za zmínku stojí i další cyklus Les.

Jitka Hanzlová

Jitka Hanzlová

Krátký vhled do krajinne fotografie však ukončeme **Andreasem Gurskym**, predstavitelem **Düsseldorfské školy**, který vyrábí obrovské zvětšeniny, pracuje absolutně ostře, hyperrealisticky. Ffotografuje městskou krajinu, architekturu, turismus, přeplněné pláže, ale i haldy odpadků, mumraj lidí s prvky civilizace. Jeho fotografie jedny z nejdražších na trhu.

Andreas Gursky

Andreas Gursky

Andreas Gursky

Andreas Gursky

Andreas Gursky

Andreas Gursky

REKVALIFIKAČNÍ KURZY | FOTOGRAFICKÉ KURZY | KURZY POČÍTAČOVÉ GRAFIKY

LŠF Liberec, s. r. o., učebna Na Žižkově 1201/15, Liberec 6-Rochlice
Tel.: +420 737 420 839, +420 724 048 595 | info@lsf-liberec.cz

facebook.com/lsf.liberec | www.lsf-liberec.cz